

Samsun Tarımında Yeni Ufuklar •

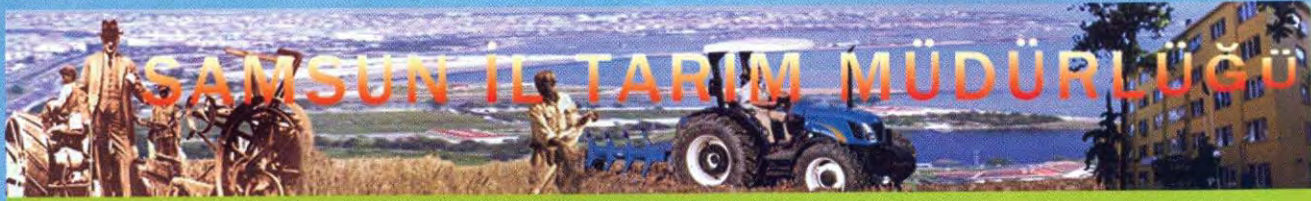
SAMTIM

ISSN 1305-7588

OCAK 2009 SAYI: 24

Birimlerimiz İlçelerimiz Projelerimiz Yayınlarımız Tarım Takvimi Organik Tarım Desteklemeler Tarımsal Strateji Bilgi Edinme

Duyurular !

Bitki koruma ürünleri havilık ve tontancılık sınava alınacaktır

ANA MENU

Bakanlık
Teşkilatlarımız
Atatürk ve Tarım
Kuş Gribi
Kuduz Tanıtım Filmi
İstatistiklerle Samsun
Tarımı
Coğrafi Bilgi
Sistemleri
Kırsal Kalkınma
Basında Biz
İhale İlanları
Kütüphanemiz
Ayın Konuşu
Araç Görev Listesi
Teknik Bilgiler
Halk Rehberi
İletişim
Halk eğitim
çalışmaları
Çocuk Parkı

Mavi Bayrak Projesi

SİTE ZİYARET

Online 2
Bugün 7
Tekil
Bugün
Çoğul 2
Bu Ay
Tatil

Tarım TV Yayında

Kaynak göstermek kaydıyla haberlerden alıntı yapılabilir

TÜM HABERLER

Kadın Çiftçiler Yarışıyor II finali yapıldı

Kadın Çiftçilere götürülen eğitim-yayım çalışmalarının sonuçlarını görmek, tarımsal konularda performanslarını değerlendirmek, kendilerine olan güven duygularını geliştirmek...

Kadın Çiftçilere götürülen eğitim-yayım çalışmalarının sonuçlarını görmek, tarımsal konularda performanslarını değerlendirmek, kendilerine olan güven duygularını geliştirmek, birbirleriyle kaynaklarını sağlamak ve girişimcilik ruhunu aşılamak amacıyla önce 81 ilin kendi birincilerini tespit edeceği daha sonra Türkiye çapında 9 Bölgede yapılacak olan Bölge birinciliği, en son olarak da yapılacak olan 2009 yılı "Kadın Çiftçiler Yarışıyor" Bilgi Yarışması Türkiye Birinciliği düzenlenecektir. Bu yarışmada ilimizi temsil edecek olan yarışmacıları tespit etmek üzere 11 Mart 2009 tarihinde "Kadın Çiftçiler Yarışıyor" II finali düzenlenmiştir. Yarışma iki aşamalı olarak yapılmıştır, ilk aşamada bütün ilçelerin katılımıyla ön eleme düzenlenmiş bu ön elemelerde ilk dörde Terme, Canik, Ondokuz Mayıs ve Vezirköprü ilçeleri girmiştir. Daha sonra bu elemelerde ilk dörde giren ilçelerin katılımıyla Klas tv de de canlı olarak da yayınlanan II finali yapılmıştır. Yarışma sonrasında Canik ilçesi birinci olarak ilimizi 2009 yılında 9 Bölge birinciliği kazanmıştır. Bu birinciliği de temsil etmeye hak...

İnsan Hakları(İHA) Linkleri

İHA Başkanlık
İl/İlçe İHA Kurulları
Genel İHA Platformu
İngilizce Yayın

Hava Durumu
Şehir:
Şimdi 9 °C
Yarın 7 °C | 12 °C
HaberDaim

SAMTİM

Samsun İl Tarım Müdürlüğü Yayınıdır
Sayı 24, Ocak 2009

Türkiye ve Samsun İlinde Su Ürünleri Sektörünün Mevcut Durumu / 3
Türkiye ve Su Ürünleri Sektörünün Avrupa Birliği Müzakere Süreci / 6
Samsun'da Su Ürünleri Yetiştiriciliği / 8
AB Uyum Sürecinde Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Değişimler / 10
Su Ürünleri Perakende Satış Yerleri / 13
Seyyar Araçlarla Yapılan Satışların Durumu / 17
Samsun Balık Avcılığı Filosunun Durumu ve Sorunları / 18
Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yapmak İsteyen Müteşebbislerin Başvurularında İzlenecek Yol / 19
Yeni Samsun Balıkhalisi / 20
Samsun'da Su Ürünleri İşleme, Değerlendirme ve İhracatı / 21
Karadeniz'deki Mersin Balığı Popülasyonlarını Geliştirme Projesi / 22
Samsun'da Su Ürünleri Av Yasağı Kontrolleri / 23
İl Müdürlüğünden Haberler / 24
Personel Hareketleri / 40

Samsun İl Tarım Müdürlüğü Adına

Sahibi
Sadullah KIRENCİ
İl Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Dr. Ali KORKMAZ

Yayın Kurulu
Dr. Ali KORKMAZ
Yaşar BUDAK
Şerife Gül GÖZÜĞÜL
Burhan HEKİMOĞLU

Fotoğraflar
Recep YAPINCAK

Yazışma Adresi
İl Tarım Müdürlüğü
Çiftçi Eğitimi ve Yayın Şubesi
55060 Samsun

Dizgi/Baskı
İl Tarım Müdürlüğü ÇEY Şubesi

Telefon
0 362 231 37 00/270

Fax
0 362 233 21 63

e-mail
cey@samsuntarim.gov.tr

web
http://www.samsuntarim.gov.tr

ISSN 1305-7588

Samsun İl Tarım Müdürlüğü Yayını Olan
SAMTİM Dergisi Yaygın Süreli Yayındır

Milli ekonominin temeli ziraattır.

K. Atatürk

Sayın Tarım Dostları

İnsan beslenmesinde hayvansal proteinlerin yeri ve önemi büyüktür. Bu anlamda su ürünleri de büyük önem arz etmektedir. İlimiz de bu potansiyel bakımından ülkemizde ön sıralarda bulunmaktadır. Ayrıca İl Strateji Planında da öncelik verilmesi ve sektörel olarak da desteklenmesi gereken bir üretim dalıdır. Son yıllarda Bakanlığımızca uygulamaya konulan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında da %50 hibe destekli projelere kapsamında desteklenmiştir. Yine bu bağlamda Bakanlığımızca uygulanan tarımsal destekleme kapsamında da oldukça önemli düzeyde destek verilmektedir.

2003 yılı içerisinde başlayan destekleme ödemeleri alabalıkta kg başına 90.000 TL, 2004 yılında 400.000 TL, 2005 yılında kg başına 0,60 YTL ve yavru alabalıkta tanesinde 0,05 YTL, 2006 yılında kg başına 0,65 YTL ve yavru alabalıkta tanesinde 0,05 YTL olmak üzere üreticilerimize verilen yıllara göre toplam destekleme tutarları şu şekildedir. 2003 yılında 563 YTL, 2004 yılında 44.900 YTL olan destekleme toplamı 2005 yılında 253.000 YTL'ye, 2006 yılında 648.000 YTL'ye ve 2007 yılında ise 702.000 YTL'ye ulaşmıştır.

Yine Bakanlığımızca Avrupa Birliği Müktesabatına uyum sürecine en kısa zamanda dahil olmak amacıyla ortaya konulan kanunların uygulanması ve halkımıza daha sağlıklı su ürünleri sunmak amacıyla denetlemelere de hız verilmiş olup gelinen nokta oldukça memnuniyet vericidir. Bundan sonraki süreçte de İl Müdürlüğümüzce sektörün daha çağdaş yapıda halkımıza hizmet vermesi için gereken destekleme ve denetlemelere devam edilecektir. Sektörün mevcut durumu ve sorunlarına dikkat çekmek anlamında dergimizin bu sayısını da Su Ürünleri sektörüne ayırmış olmamız bunun bir göstergesidir. Hazırlanan bu derginin başta ülkemiz ve bölgemiz su ürünleri sektörünün tüm taraflarına faydalı olmasını diliyorum. Ürününüz bol ve bereketli olsun. Rastgele!

Sadullah KİRENCİ

İl Tarım Müdürü

TÜRKİYE VE SAMSUN İLİNDE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN MEVCUT DURUMU

Burhan HEKİMOĞLU

Mustafa ALTINDEĞER

Samsun İl Tarım Müdürlüğü Strateji Geliştirme Birimi

Samsun ili su ürünleri konusunda; stratejik konumu, limanları, balıkçı barınakları, modern balıkçı tekneleri, kalifiye elemanları, birikimleri, kullanılabilir dinamikleri ve modern kent kimliği ile bölgesinin belirleyicisidir. **Samsun ilinin** deniz kıyısında olması su ürünleri potansiyeli yüksek bir il olmasını beraberinde getirmiştir. Büyük iç su potansiyelleri varlığı bu şehri su ürünleri konusunda ayrıcalıklı kılmaktadır. Bilindiği üzere FAO tarafından dünyada en hızlı büyüyen gıda sektörü olarak belirlenmiştir. Su ürünleri yetiştiriciliği ve su ürünleri avcılığı, ilimizin gelişmesi ve kalkınması açısından önem verilmesi gereken bir sektördür.

Türkiye ve Samsun İli İçin Mevcut Durum

Türkiye İstatistik Kurumunun 2007 verilerine göre, yaklaşık 632 bin tonu avcılıkla, 140 bin tonu yetiştiricilikle olmak üzere toplam yaklaşık 772 bin ton su ürünleri üretilmiştir. Geçen yıl avcılıkla yapılan üretim %19, yetiştiricilik üretimi ise %9 oranında artmıştır. Aynı dönemde toplam su ürünleri üretiminin yaklaşık %67,1'i deniz balıklarından, %9,2'si diğer deniz ürünlerinden, %5,6'sı içsu ürünlerinden ve %18,1'i yetiştiricilik yoluyla elde edilmiştir. Deniz ürünleri üretimi, 2007 yılında bir önceki yıla göre %20,5 oranında artarak yaklaşık 632 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Deniz ürünleri üretiminde ilk sırayı %59,6'lık oran ile Doğu Karadeniz Bölgesi almıştır.

Deniz balıkları içinde önemli olan türlerin avlanılan miktarları incelendiğinde, hamsinin 385 bin tonla üretim miktarının %42,6 oranında arttığı görülmektedir. Bu miktarın iç tüketim için avlanılan miktarı %2,4 oranında artarak 215 bin ton, balık unu fabrikalarına gönderilen miktar ise %183,3 artarak 170 bin ton olmuştur. **İstavrit** (kraça) üretimi geçen yıl %62,8, **mezgit** üretimi %42 ve **sardalya** üretimi %34,4 oranında artarken, **palamut-torik** üretimi %79,9, **istavrit** (karagöz) üretimi %23,5, **lüfer** üretimi % 18,4 ve **kefal** % 7 oranında azalış göstermiştir. Diğer deniz ürünleri üretimi % 10,2 oranında azalmıştır. Diğer deniz ürünlerinden beyaz kum midyesi %66,6 ile en yüksek paya sahiptir. Geçen yıl içsu ürünleri üretim miktarı %1,7 oranında azalarak yaklaşık 43 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

İçsu ürünlerinden önemli bir paya sahip olan sazan balığı %1,4 oranında artarken, inci kefal bir önceki yıla göre %3 oranında azalış göstermiştir. 2007 verilerine göre **yetiştiricilik üretiminin** miktar olarak **%42'si içsularda, %58'i ise denizlerde** gerçekleştirilmiştir. Denizlerde yapılan yetiştiricilik üretimi %11,9 oranında, içsulardaki yetiştiricilik üretimi %4,1 oranında artmıştır. Yetiştirilen en önemli türler içsularda %41,8 ile alabalık, denizlerde %30 ile levrek, %24 ile çipura olmuştur. 2007 su ürünleri istatistiklerine göre, bir önceki yıla göre su ürünleri üretimi %20,5 artış göstermiştir. Avlanan 632 bin ton balığın 385 bin tonunun hamsi olmuş, avlanan hamsinin %42,6 artmasına rağmen tüketimin % 2,4 oranında artmıştır.

SAMTİM

Samsun ilinde toplam avlanan deniz balıkları miktarı 33.165 ton olup bu oran ülkenin %6.4'ünü karşılar. Samsun ilinde ülkede avlanan hamsinin %7.15'ini yani 27.505 tonu Samsun'da avlanmaktadır. Samsun ilinde ülkede avlanan barbunun %8.8 yani 183 tonu Samsun'da avlanmaktadır. Ülkede avlanan istavritin %2.17'ini yani 695 tonu, kalkanın %7.35'ini yani 56 tonu, Mezgitin %11.7'ini yani 1.512 tonu, kefalın %0.8'ini yani 68 tonu, lüferin %0.3'ünü yani 20 tonu, palamut-torikin %0.1'ini yani 4.5 tonu, tirsinin %2.12'sini yani 47 tonu Samsun'da avlanmaktadır.

Samsun ili Karadeniz Bölgesinde doğal göller ve barajlar bakımından çok zengin bir varlığa sahiptir. 2005 yılı bilgilerine göre Samsun'da Bafra ve Ondokuzmayıs ilçeleri sınırlarında kalan balık gölleri lagünü, Terme ilçesi sınırında kalan Simenit-Akgöl gölleri ve 5 adet baraj gölü mevcuttur. Bafra ilçesinde bulunan Derbent baraj gölünde 780 ton/yıl üretim kapasiteli ağ kafeslerde alabalık yetiştiriciliği yapan 5 adet alabalık işletmesi mevcuttur. Bafra ilçesinde 2 adet

50 ton/yıl kapasiteli aynalı sazan işletmesi, Terme ilçesinde 40 ton/yıl kapasiteli 1 adet aynalı sazan işletmesi, Salıpazarı ilçesinde 4.5 ton/yıl 2 adet, Tekkeköy ilçesinde 4 ton/yıl 1 adet ve 19 Mayıs ilçesinde 2 ton/yıl kapasiteli 1 adet alabalık işletmesi mevcuttur.

Türkiye'de 2003 yılı itibarıyla belgeli olarak balık yetiştiriciliği yapan toplam işletme sayısı 1.243 olup, bu işletmelere ait toplam kurulu kapasite 62.436 ton/yıl'dır. Mevcut işletmelerin %32.1'i ve kurulu kapasitenin de %10.5'i Karadeniz'de bulunmaktadır. Karadeniz bölgesinde iç sulardaki işletmelerin 362'sinde gökkuşağı alabalık, 22'sinde sazan; denizdeki 15 işletmenin tamamında ise gökkuşağı alabalık yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Türkiye'de **en fazla deniz balıkları üretilen bölge Karadeniz (%77.4)** olup bunu Marmara (%13.8), Ege (%6.6) ve Akdeniz Bölgeleri (%2.2) takip etmektedir. Doğu ve Batı Karadeniz'de hamsi ve palamut, Marmara'da hamsi, Ege'de sardalya, Akdeniz'de ise kefal, sardalya ve kolyoz avcılığı yapılan önemli balık türleridir. Türkiye'de tüketilmeyen ancak ihracat potansiyeli olan **deniz salyangozu Doğu Karadeniz'de, kum midyesi ise Batı Karadeniz'de** avlanan önemli türlerdir.

Türkiye'nin deniz ve iç suları, soğuk ve sıcak su balık türlerinin doğal olarak yetişmesine ve kültür balıkçılığı yapılmasına uygun ekolojik özelliklere sahiptir. **Karadeniz'de 247**, Marmara Denizinde 200, Ege Denizinde 300 ve Akdeniz'de 500 balık türü bulunmasına rağmen, ekonomik türlerin sayısı 100'ü geçmemektedir. **Karadeniz Bölgesi 1.695 km'lik bir sahil şeridi ile çok zengin bir akarsu varlığına sahiptir.**

Pazarlama

Türkiye, dünyanın su ürünleri yetiştiriciliği ve potansiyeli açısından önemli bir ülkesi olmasına karşın, bilinçli ve işletmecilikte ileri bir düzeyi yakalayamamıştır. Yurt içi tüketimin düşüklüğü, bu alanda yatırımı riskli hale sokmakta, ancak ihracat amacıyla yatırımın gerçekleşmesi hedef olmaktadır. İhracat ise uluslararası rekabete açılmayı ve büyük ölçekli üretimi zorunlu kılmaktadır. Bu bakımdan sektörün desteklenmesi ve gelişmesi için teşvik edilmesi gerekmektedir. Yetiştiricilikle üretilen su ürünleri miktarı 1980'de 7.4 milyon tondan 1990'da 16.8 milyon tona ve 2002 yılında ise 40 milyon tona ulaşmıştır. Su ürünleri yetiştiriciliği, dünya balıkçılık üretiminin yaklaşık %30'unu karşılamakta ve yılda %10'dan fazla artarak büyümektedir. Türkiye üretim miktarı açısından AB ülkeleri arasında 7. sırada iken kişi başına su ürünleri tüketimi açısından son sıralarda yer almaktadır. Dünya su ürünleri tüketiminin ortalama kişi başına 15 kg, AB ülkelerinde ise 22 kg'dır. 2003 yılı verilerine göre ülkemizde ise yaklaşık 7 kg'dır.

Türkiye’de su ürünleri işleme sanayi, deniz ve iç su ürünlerini çeşitli şekillerde işleyerek piyasaya sunan gıda sanayi alt dallarından birisidir. Sektörde dondurulmuş deniz ve iç su ürünleri, konserve, çeşitli soslarla karıştırılmış balık ürünleri ve balık yan ürünleri (balık unu ve yağı) üretilmektedir. Son yıllarda sanayide teknolojik gelişmelerin kullanımı yaygın hale gelmiştir. Konserve ve dondurulmuş balık ürünleri alanında yatırımlar artmıştır. Ancak maliyetin düşüklüğü, üretilen su ürünlerinin daha çok dondurulmuş yada soğutulmuş şekilde tüketime sunulmasını artırmaktadır. Taze tüketim dışında su ürünleri alanında konserve balık sanayinde başlıca hamsi, midye, sardalya, orkinos, deniz salyangozu gibi ürünler işlenebilmektedir.

Samsun ilinde avlanan ve üretilen su ürünleri üretildikten sonra çoğunluğu doğrudan tüketilmekte ancak bir kısmı işlenmektedir. İşleme hizmeti ile ürüne katma değer kazandırılmakta, üretimdeki fazlalık önlenebilmektedir. Bu hizmet bizzat işletmede olabildiği gibi, pazarlama sistemi içinde işletmelerden uzaktaki işleme yerlerinde olabilmektedir. Örneğin; Samsun ve civarında avlanan balıklar genelde işlenmek için (balık unu ve balık yağı) Sinop’ta bulunan işletmelere götürülmektedir. Su ürünleri işletmelerinde, bölgemizde hammaddenin yetersizliği ve kalite eksikliği nedeniyle kapasite kullanım oranlarında düşüktür. Bu durum işletmelerin verimli çalışmalarını da engellemektedir. Bu durumun başlıca sebebi Karadeniz kıyısı olan ülkelerin av baskısı altında olan bu nedenle üretim miktarlarını daha fazla artırma imkanı olmayan bir denizdir. Diğer denizlerin verimi ise düşük olduğu için toplam üretime etkileri azdır. Sonuç olarak üretimi artırmak için balık yetiştiriciliğine yönelmek gerekmektedir. Bölge balıkçıları genelde Rusya ve komşu ülkelere avlanmaya gitmektedirler. Ancak ülkeler arasındaki uluslararası anlaşmaya uygun olmayan problemlerle karşılaşmaları su ürünleri balıkçılığının bölgede gelişmemesine neden olmaktadır. Bu yüzden Karadeniz kıyı şehirlerinde balıkçılığın gelişmesi Karadeniz’e kıyısı olan ülkelerin ortak politika uygulamalarına bağlıdır.

Samsun ilinde su ürünleri işletmeciliği konusunda faaliyet gösteren işletmeler mevcut dur. Bu işletmelerde ağırlıklı olarak hamsi, kara ve deniz salyangoz eti işlenip AB ülkelerine, Japonya, Kore ve Çin gibi ülkelere pazarlanmaktadır. Ülkemizde olduğu gibi **Samsun**’da da su ürünlerine dayalı endüstrinin, zamanında yeter miktarda hammaddeyi oluşturan balık ve diğer ürünleri bulmada güçlüklerle karşılaştığı bilinmektedir. Su ürünleri sanayinde ham ürün işlendikten, dondurulduktan yada paketlenildikten sonra özelliklerinin bozulmadan tüketiciye ulaştırılması gıda güvenliği açısından gereklidir. Üründe bozulma başladıktan sonra, geriye dönüş söz konusu olmamaktadır. İlimizde yapılan incelemelerde işlenmiş su ürünlerinde ambalaj kullanıldığı görülmekte iken, taze ürünler pazarda çoğunlukla döküm halinde ambalajsız olarak satılmaktadır.

Su ürünlerinin üretimden tüketime kadar geçen aşamalarda bozulmadan korunabilmesi için soğuk zincirin sorunsuz olarak kurulması gerekmektedir. Su ürünleri taşımasında soğutucu araçların önemi çok fazladır. Ancak **Samsun**’da taşımada karayolu taşımacılığı tercih edilmektedir. Ürünler açık kasalı kamyonlarla taşınmaktadır. Bu durum üründe bozulmaya yol açmaktadır. Ancak dondurulmuş ürünlerde soğutuculu araçlar kullanılmaktadır yani işlenmiş ürünlerde taşımacılıkta teknolojiye dayanmaktadır. **Samsun**’daki işletmelerin piyasaya sürdükleri balıklar, doğrudan tüketiciye (taze veya restoranlarda pişirilerek), lokanta ve marketlere, perakendeci balık satıcılarına, balık haline, resmi kurumlara, işleme sanayisine pazarlanmaktadır. Bütün bunların yanında ilimizde gelişme potansiyeli taşıyan su ürünleri sektörünün çözüm bekleyen önemli sorunları vardır.

TÜRKİYE VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN AVRUPA BİRLİĞİ MÜZAKERE SÜRECİ

Mehmet GÜL

Su Ürünleri Yüksek Mühendisi

Avrupa Birliği (AB), dünyadaki en önemli siyasal, sosyal ve ekonomik olgudur. Bugün için 27, yakın gelecekte 30 ülke ve 350 milyon nüfusu ile hem bölgesel hem küresel çapta, büyük bir ekonomik ve politik güç oluşturmaktadır. Türkiye ile AB ilişkileri 31 Temmuz 1959'da Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na yaptığı başvuru ile başlar. AET'nun bu başvuruyu kabul etmesiyle 12 Eylül 1963'de Ankara Anlaşması yapılmıştır. Ankara Anlaşması ortaklık yaratan bir anlaşmadır. Bunu 1970 yılında imzalanan Katma Protokol izlemektedir. Türkiye'nin AB macerası bugün üye olan birçok ülkeden daha önce başlamıştır. Bu anlaşmalarla birlikte 17 Aralık 2004 tarihli Avrupa Konseyi Sonuç Bildirgesi, Türkiye-AB ilişkilerinin hukuki dayanağını oluşturmaktadır.

Katılım Ortaklığı Belgesi ve Çerçeve Yönetmelik'in 2001 yılı başlarında AB Konseyince onaylanmasının ardından ülkemiz AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Programı 26 Mart 2001 tarihinde Komisyona tevdi etmiştir. AB ile ilişkilerimiz bu tarihten itibaren söz konusu belgelerde kayıtlı önceliklerimiz kapsamında şekillenmeye başlamıştır.

Ulusal Program, Katılım Ortaklığı Belgesinde yer alan kısa ve orta vadeli önceliklere cevap vermekte olup, programın hayata geçirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Tanıtım ve Tarama Müzakere Süreci

Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Bakanlarının 17 Aralık 2004 tarihli zirvesinde aldığı karar doğrultusunda 3 Ekim 2005 tarihinde Lüksemburg'ta yapılan Hükümetler arası konferans ile Türkiye resmen AB'ye katılım müzakeresine başlamıştır. Yine aynı tarihte Türkiye için Müzakere Çerçeve Belgesi yayınlanmıştır. Bu sürecin başlamasıyla siyasi kritere ilaveten ekonomik kriterler özellikle ve özellikle müktesebat uyumu ön plana çıkmıştır. Katılım müzakereleri, Türkiye'nin AB müktesebatını ne kadar sürede kendi iç hukukuna aktarıp, yürürlüğe koyacağını ve etkili bir şekilde uygulayacağını belirlediği süreçtir. Klasik müzakerelerden çok farklı olup aday ülkelerin hareket alanları oldukça sınırlıdır.

Bilindiği gibi Türkiye'nin Tarama sürecinin ilk aşaması olan tarama toplantıları 20 Ekim 2005 tarihinde yapılan Bilim ve Araştırma faslı tanıtıcı tarama toplantısı ile başlamış ve 13 Ekim 2006 tarihinde yapılan Yargı ve Temel Haklar faslı ayrıntılı tarama toplantısı ile sona ermiştir.

Her bir müzakere faslı için önce tanıtıcı, sonra ayrıntılı tarama yapılmıştır. Tanıtıcı bölümde, Komisyon yetkilileri ilgili müzakere faslındaki AB müktesebatı hakkında bilgi vermiştir. Tanıtıcı bölümün tamamlanmasından yaklaşık 1 ay sonra ayrıntılı tarama toplantıları yapılmış ve bu kez aşağıdaki hususlarda Türkiye tarafı sunuşlarını gerçekleştirmiştir.

AB müktesebatı faslı başlıkları arasında 13. fasıl olan "Balıkçılık" konusunda 24 Şubat 2006 tarihinde "tanıtıcı tarama" ve 31 Mart 2006 tarihinde "ayrıntılı tarama" toplantıları yapılmıştır. İlk toplantıda AB kendi mevzuatı ve uygulamaları konusunda Türk heyetine detaylı bilgi sunmuştur.

Balıkçılık sektörünün AB'ye uyumu amacıyla, bakanlık bünyesinde, "kontrol ve kaynak yönetimi, pazarın ortak organizasyonu, yapısal politikalar, tekne kayıt ve bilgi sistemi, yetiştiricilik ve uluslar arası antlaşmalar" adı altında 6 çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu grupların çalışması ile hem ayrıntılı tarama toplantısına hazırlık yapılmış hem de 24 Şubat'ta yapılan tanıtıcı toplantıda, **AB tarafından hazırlanarak Türk tarafına yöneltilen sorular cevaplandırılmıştır.** Ayrıntılı tarama toplantısında Türk yetkilileri, sektörün genel durumu, filo yönetimi, denetim ve kontrol, yapısal eylemler, pazar politikası, devlet yardımları, uluslar arası anlaşmalar ile araştırma ve veri toplama konularında 9 adet sunum yapmıştır. TKB verilerine göre, AB'nin balıkçılık sektörü ile ilgili 623 mevzuatından 102'si Türkiye'yi ilgilendirmektedir. İncelenen 86 AB mevzuatından 7'sine tam uyum, 21'ine kısmen uyumun sağlandığı, 58'ine ise hiç uyum sağlanmadığı belirlenirken, **"ülkemiz su ürünleri mevzuatı, AB mevzuatı ile büyük ölçüde uyumsuzdur"** tespiti yapılmıştır.

Her bir müzakere faslının taraması bittikten sonra, Komisyon üye ülkelere bir rapor sunmaktadır. Buradaki değerlendirme ve öneriler, o fasılda müzakerelerin açılmasına temel teşkil etmektedir.

Komisyon, raporlarında, ayrıntılı tarama sırasında ülkemizce verilen bilgilere dayanarak ülkemizin müzakerelere hazır olup olmadığını değerlendirmekte ve sonuç kısmında ya faslın müzakereye açılmasını önermekte ya da bunun için tamamlanması gereken ön-şartları ortaya koymaktadır.

Fiili Müzakere Süreci ve

Sonuç : Fiili müzakereler AB üye devletlerinin Brüksel'deki daimi temsilcileri ve Türkiye'nin baş müzakerecisi başkanlığındaki

Müzakere heyeti arasında gerçekleşir. Bu aşamada, Avrupa Komisyonu ile Türk Müzakere Heyeti bürokratları ve çalışma gruplarının üyeleri arasında çok yoğun gayri resmi temaslar yaşanacaktır. Türkiye su ürünleri konusunda fiili müzakere öncesi ekibini iyi hazırlamalı, önceliklerini ve hangi

konularda "istisna" veya muafiyetler (derogasyon) talep edeceğini ortaya koymalı ve sektörü tam üyeliğe geçişe hazırlamalıdır. Balıkçılık, 11 Aralık 2006 tarihinde Türkiye'ye ilişkin olarak kabul edilen kararla, Türkiye'nin havaalanlarını ve limanlarını Kıbrıs Rum Kesimine açıncaya kadar askıya alınan 8 fasıl arasında yer almıştır. Buna göre Kıbrıs Rum Kesimi ile ilgili sorun çözülünceye kadar Türkiye balıkçılık faslına ilişkin müktesebatı bütünüyle uygulayabilecek konumda olmayacaktır.

SAMSUN'DA SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ

Esmâ ZEYBEKOĞLU

Su Ürünleri Mühendisi

Ülkemiz, su ürünleri konusunda gerek avcılık gerekse yetiştiricilik bakımından yüksek bir potansiyele sahiptir. Yurdumuzun üç tarafının denizlerle çevrili olması ve çok sayıda akarsu ile göle sahip oluşu bu potansiyelin bir göstergesidir. Denizlerden ve iç sulardan avcılık yoluyla yapılan üretimden başka asıl önemli olan üretim türü, su ürünleri yetiştiriciliğidir. Son yıllarda, ülkemizde ve özellikle de Karadeniz Bölgesi'nde su ürünleri yetiştiriciliği konusunda oldukça önemli gelişmeler sağlanmıştır. Denizlerden avcılık yolu ile yapılan balıkçılıkta önceki yıllara göre gerileme

görülmektedir. Örneğin 2001 ve 2002 yıllarında denizden yılda ortalama 900 bin ton balık avlayan balıkçılarımız, 2006 ve 2007 yıllarında yıllık ortalama 600 bin ton civarında balık avlamışlardır. Bu yakalanan balığın büyük bir kısmını da hamsi balığı oluşturmaktadır. Denizlerden yakalanan toplam balığın %81'i Karadeniz, %11'i Marmara, %5'i Ege, %3'ü Akdeniz'den avlanmaktadır.

2007 yılı su ürünleri üretimine ilişkin verilerine göre, 2007 yılında önceki yıla göre avcılıkla yapılan üretim %19, yetiştiricilik üretimi ise %9 oranında artış göstermiştir. Böylece su

ürünlerinde toplam üretimde %16.7 oranında artış kaydedilmiştir. Avcılık ve yetiştiricilik yoluyla 2007 yılında ülkemizde toplam 772 bin ton su ürünleri üretimi gerçekleşmiştir. Bunun 140 bin tonu yetiştiricilik yoluyla kurulan çiftliklerden elde edilmiştir. Ülkemizde 2007 yılında denizlerden toplam 632 bin ton balık avlanmıştır. 2007 yılındaki toplam su ürünleri üretiminin yaklaşık %67.1'i deniz balıklarından, %9.2'i diğer deniz ürünlerinden, %5.6'ı iç su ürünlerinden ve %18.1'i yetiştiricilik yoluyla elde edilmiştir. Ülkemizde gerçekleştirilen yetiştiricilik yoluyla su ürünleri üretimi, mevcut deniz ve iç su kaynakları dikkate alındığında yeterli olmamaktadır.

Ülkemizde 1970'li yıllarda iç sularda başlayan su ürünleri yetiştiriciliği, 1980'li yılların ortalarından itibaren deniz balıklarının da denizde yetiştiriciliğine başlanması ile büyük ivme kazanmıştır. DPT'nin hazırladığı Beş Yıllık Kalkınma Planında 2023 yılında su ürünleri tüketimi alışkanlıkları aynı devam ederse 1.2 milyon ton balık üretmemiz gerektiği belirtilmektedir. Bu üretimin 600 bin tonunun avcılık yoluyla, diğer kalanının ise yetiştiricilik yoluyla sağlanabileceği vurgulanmaktadır. Ülkemizde kişi başına su ürünleri tüketimi 9 kg civarındadır. Su ürünleri tüketiminde dünya ortalamasını yakalamak için 2 katı, AB ortalamasını yakalamak için 3 katı balık üretmemiz gerekir. Bunun için de yıllık en az 1.5 milyon ton balık üretmemiz gerekir. Bu miktarın denizlerden avcılık yoluyla elde edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle su ürünleri yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi gerekir. Yukarıda verilen değerlerin ayrıntılı analizi kültür balıkçılığının önemini bir kat daha arttırmaktadır. Türkiye'de su ürünleri yetiştiriciliği ile ilgili yasal düzenlemelerin %95'i AB mevzuatı ile uyumludur.

Ülkemizde, 1990-2000 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde su ürünleri yetiştiriciliği giderek artmış ve 2000 yılında, 1990 yılındaki üretimin yaklaşık 14 katına ulaşmıştır. Yetiştiriciliğe bağlı üretim, 2002 yılında, 2001 yılındakine göre, girdi fiyatlarındaki artış nedeniyle üreticilerin,

SAMTİM

kapasitelerini düşürmeleri ve/veya tesisi kapatmaları nedeniyle miktar olarak %9 oranında azalmıştır. Bu durumdan dolayı ilimizde denizde kafeste su ürünleri yetiştiriciliği yapan iki adet işletmemiz, üretimine son vermiştir.

Samsun ili Yeşilırmak, Kızılırmak ve bu ırmaklar üzerinde kurulan barajların oluşturduğu baraj gölleri ve doğal göllerin varlığı ile su ürünleri yetiştiriciliği açısından zenginlik göstermektedir. Gerek deniz gerekse iç sular su ürünleri yetiştiriciliğine olanak sağlamaktadır. Samsun ilinde kültür balıkçılığı üretim çalışmaları 1980'li yılların sonunda, Aynalı sazan balığı üretimi ile başlamıştır. Kültür balıkçılığına uygun şartlar bulunan ilimizde, ağ kafeste alabalık yetiştiriciliğine ilk olarak Derbent baraj gölünde 1995 yılında başlanılmıştır. Takip eden yıllarda balık yetiştiriciliği hızlı bir gelişme göstererek, 2008 yılı sonunda Derbent baraj gölündeki yetiştiricilik yapan işletme sayısı 9'a yükselmiştir. Bu tesislerin yıllık üretim kapasiteleri toplam 1.059 tona ulaşmıştır. Uzun yıllardır boş durumda bulunan doğal kaynaklarımızın su ürünleri yetiştiriciliğinde kullanılmasıyla ekonomik anlamda değeri küçümsenemeyecek boyutlara ulaşmıştır.

Samsun'da Mevcut Su Ürünleri Yetiştiricilik Tesisleri

İşletme Cinsi	Adedi	Yetiştirilen Ürün	Toplam Kapasite (ton/yıl)	Faydalanılan Su Kaynağı	Durumu
Karada İşletme	5	Alabalık	20,5	Akarsu	Faal
Akvaryum	1	Discus spp	3000 Adet/yıl	Şehir suyu	Faal
Kafes Tesisi	9	Alabalık	1059	Baraj gölü	Faal
Karada işletme	3	Aynalı sazan	100	Akarsu	Faal
Kafes Tesisi	1	Alabalık-Levrek	466	Deniz	Faal
Karada İşletme	2	Alabalık yavrusu	100 000 Adet/yıl; 35 Ton/yıl	Akarsu Baraj suyu	Faal Faal
Karada İşletme	1	Çipura-Levrek	29 Ton/yıl	Deniz	Yeni Yatırım
TOPIAM	22				

Samsun'da Kültür Yolu İle Yapılan Su Ürünleri Üretimi

Yıllar	Toplam Üretim (kg)	Alabalık (kg)	Levrek (kg)	Sazan (kg)
2003	138.500	126.000	6.000	6.500
2004	219.000	210.500	-	8.500
2005	377.500	370.000	-	7.500
2006	769.300	765.800	-	3.500
2007	815.478	811.878	-	3.600

Samsun'da Su Ürünleri Destekleme Çalışmaları

2003-2008 yılları arasında yapılan yetiştiricilik yoluyla üretim hızlı bir artış görülmüştür. Bu artışta en büyük pay hem kilogram başına, hem de yavru balık sayısı başına yapılan destekleme ödemelerinden kaynaklanmaktadır. 2007 yılında 804.878 kg balık için 523.170 TL, 3.594.500 adet yavru balık için 179.725 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

AB UYUM SÜRECİNDE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE YAŞANAN DEĞİŞİMLER

Mehmet GÜL

Su Ürünleri Yüksek Mühendisi

AB uyum sürecinin başlamasıyla Su ürünleri sektöründe de çok önemli yasal, kurumsal ve yapısal değişim süreci başlamıştır. Sektörde değişim öncesi bilinen eksiklikleri; zayıf kontrol ve denetimler, kayıt ve izlenebilirlik, ortak piyasa düzeni, sektörde destekleme, kaynakların korunması ve yönetimi ve altyapı ve personel eksikliği şeklinde sıralayabiliriz. “Su Ürünleri Sektörünün Yasal ve Kurumsal Olarak AB Su Ürünleri Müktesebatına Uyumu Projesi” 2005-2007 yılları arasında uygulanmış ve tamamlanmıştır. Projenin Bileşenleri; Yasal, Yapısal ve Kurumsal Yapılanma, Koruma, Kontrol ve Kaynak Yönetimi, Ortak Pazar Organizasyonu, Balıkçılık Kayıtları ve Bilgi Sistemleri olarak ele alınmıştır.

Yasal, Yapısal ve Kurumsal Yapılanma; teknik alt yapı ve yapılanma çalışmaları kapsamında Balıkçılık İdari Binaları kurulmuştur. 22 kıyı ilimizde 34 adet Balıkçılık İdari Binası inşası tamamlanmış, araç, gereç donanımları ile personel görevlendirilmesi yapılmıştır.

Bu kapsamsa; Karadeniz Bölgesinde 20 adet, Marmara Bölgesinde 8 adet, Ege Bölgesinde 3 adet, Akdeniz Bölgesinde 3 adet olmak üzere 34 adet balıkçılık İdare Binası inşası tamamlanmıştır. İlimiz Dereköy Balıkçı Barınağında kurulması planlanan İdare binasının ödeneği ayrılmış olup, yer seçimi yapılmış ve 2009 yılı içerisinde yapımı tamamlanacaktır. Kurulan Balıkçılık İdare binalarında çalıştırılmak üzere 2006 yılında 90 adet Su Ürünleri Mühendisinin açıktan atanması yapılmıştır.

Su Ürünleri Bilgi Sistemi (SÜBİS): SUBİS; ürünlerin avlanmasından, satışına kadar olan tüm sürecin kayıt altına alınmasını mümkün kılacak sistemdir. Bu sistemde, Gemi Kayıt, Ticari-Amatör Balıkçı Belgeleri, Kontrol ve Denetim Formları, Seyir Defteri Bilgileri / Karaya Çıkış Bildirimi, Depolama Bildirimi, Nakil Bildirimi, Satış Bildirimi (Hal olan iller ve Kum Midyesinde Pilot Uygulama), İlk Alıcı Belgesi (Kum Midyesinde Pilot Uygulama) kayıtları yapılacaktır. Su Ürünleri Bilgi Sisteminin yazılımı tamamlanmıştır. Yazılımın bazı kısımlarının aktif olarak açılması mevzuatta değişikliğini gerektirdiğinden henüz aktif değildir.

Su Ürünleri Satış Bildirimi: Seyir defteri ile kayıt altına alınarak sisteme giren ürünler, Satış bildirimi ile sistemden çıkmaktadır. Satış Bildirimi, Ortak Piyasa Düzeni unsurları içerisinde olup su ürünlerinin ilk satışlarında uygulanmaktadır. Uygulama 01.03.2006 tarihinden itibaren 10 su ürünleri halinde ve 1 Eylül 2008 tarihinden itibaren Beyaz Kum Midyesi avcılığında pilot uygulama olarak başlatılmıştır. Uygulamaya yönelik ilgili kurumlar ve satıcılarla bir dizi toplantılar yapılmış sorumluluklar paylaşılmıştır. İlk alıcılar için kriterler belirlenmiştir. Uygulamaya işleme tesisleri ve balık unu yağı fabrikaları gibi diğer alıcılarda dahil edilerek yaygınlaştırılacaktır.

Gemi İzleme Sistemi (GİS): Yasadışı avcılığın önlenmesi için balıkçı gemilerinin uzaktan algılama yöntemiyle izlenmesine imkân sağlayacak Gemi İzleme Sistemi kurulmuştur. Gemi İzleme Sistemi ile cihaz takılmış balıkçı gemilerinin hız ve konum bilgileri uydu vasıtası ile alınarak, bulundukları yer ve faaliyetleri hakkında bilgi edinilebilmektedir. 2008 yılında Orkinos balığı avcılığı yapan 187 balıkçı gemisinde pilot uygulama başlatılarak, avcılık faaliyetleri bu yöntemle

izlenmiştir. 2009 yılı Temmuz ayından itibaren 15 m üzerinde bütün balıkçılık tekneleri (AİS) gemi izleme sistemi ile izlenecektir.

Toptan Satış Yerlerinin Modernizasyon Çalışmaları: Örnek hal projeleri hazırlanarak Belediye Başkanlıkları ile gerçek ve tüzel kişilerin kullanımına verilmiştir. Ordu, Rize, Bandırma, Samsun'da yeni su ürünleri halleri yapılarak hizmete açılmış, Bursa'da tamamlanmak üzeredir. İstanbul'da Büyükşehir Belediyesince yeni bir su ürünleri hali yapımı için yer tespiti ve imar çalışmaları başlatılmıştır.

Eğitim Çalışmaları: Su Ürünleri Koruma Kontrol hizmetinde görev yapan Bakanlık personeline AB Projesi kapsamında 3502 adam/gün eğitim yapılmıştır. Bazı personel ve yöneticilerin yurtdışı eğitimi sağlanmıştır. Tanıtıcı broşürler basıldı. Su Ürünlerinin Pazarlanması, Balıkçı Teknelerinde Kalite ve Hijyen, Sürdürülebilir Balıkçılık Yönetimi ve Su Ürünleri Bilgi Sistemi isimli broşürler ile balıkçıların bilgilendirilmeleri sağlanmıştır. Birçok uluslararası toplantılara ev sahipliği yapılmıştır.

Mevzuat Çalışmaları: Su Ürünleri Kanunu değişikliği yasa tasarısı hazırlandı ve TBMM gündemine getirildi. “Belirli Yavru Fokların Kürklerinin Ve Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin İthalatının Yasaklanmasına İlişkin Tebliğ Taslağı” ve “Kabuklu Su Ürünlerinin Yetiştigi Sulara İlişkin Kalite Standartları Hakkında Tebliğ Taslağı” hazırlandı ve Resmi Gazetede yayınlanmak üzere Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğine gönderildi. “Su Ürünlerinde Pazarlama Standartları ve Tüketici Bilgisi Hakkında Yönetmelik Taslağı” ile ilgili olarak ilgili kurumların görüşleri alındı ve hazırlık çalışmaları tamamlanmak üzeredir.

Su Ürünleri Kanununda Yapılacak Değişiklikle Getirilecek Yasal Değişiklikler: Kanunda yapılacak değişiklikler; kontrol ve denetimde etkinliğin artırılması, yapısal yardım ve desteklemelerin yapılabilmesine imkan verilmesi, sektörün örgütlenmesi ve refah seviyesinin artırılması, pazarın ortak organizasyonu, pazarlama standartları ve tüketici bilgilerinin belirlenmesi, balıkçı gemilerinin uydular kullanılarak uzaktan algılama yöntemi ile izlenmesi, su ürünlerinin avlanmasından, satışına kadar olan

süreçte kayıtlarının tutulması ve izlenmesi, gemi kayıt ve bilgi sistemi oluşturulması, istatistiki verilerin güvenilir ve güncel toplanması, cezaların yeniden düzenlenmesi, Kabahatler Kanununa ve AB müktesebatına uyum sağlanması çalışmaları tamamlanmış olacaktır.

Avrupa Birliği Müzakere Çalışmaları: Balıkçılık Türkiye ile AB arasındaki görüşmeye açılan 35 başlıktan biri olup, tanıtıcı tarama 24 Şubat 2006, ayrıntılı tarama ise 31 Mart 2006 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Balıkçılık faslı AB tarafından görüşmeleri askıya alınan 8 başlıktan biri ve bugüne kadar raporu açıklanmayan tek başlıktır.

Su ürünleri tebliği ile getirilen yenilikler: Ticari ve Amatör Avcılığı Düzenleyen Tebliğler 21 Ağustos 2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak 1 Eylül 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğler kapsamında getirilen yasak, sınırlama ve yükümlülüklerle ilişkin takip ve kontrollerin etkin olarak yapılması sağlanmıştır. Bu tebliğ ile bazı su ürünlerine ilk kez kota uygulama getirilmiştir.

Kum Midyesi: Kum midyesi avcılığında kota uygulaması getirildi. Kota uygulamasının takibi için seyir defterlerindeki avcılık bilgilerinin aksaklığa meydan verilmeksizin SUBİS'e işlenmesi gerekmektedir. Kum midyesi işleyen tesislerin aldıkları ürünler için satış bildirimi doldurmasının sağlanması ve bu bildirimlerin İl Müdürlüklerince toplanıp SÜBİS'e kaydedilmesi uygulaması başlamıştır. Asgari avlanabilir büyüklükten (17 mm) daha küçük ürünlerin karaya çıkarılmasına izin verilmemektedir.

Hamsi Avcılığı: Hamsi avcılığına kısmi miktar sınırlaması getirilmiştir. Pazara gönderilen hamsilerde kasa/kutulara konulacak hamsi miktarı 12 kg'ı geçmeyecektir. Balık unu fabrikalarına gönderilecek hamsiler için bir miktar sınırlaması bulunmamaktadır. Karaya çıkarılan tüm hamsiler için mutlak suretle nakil belgesi düzenlenecektir. Gemilerin büyüklüklerine göre karaya çıkaracakları hamsi miktarından (kasa/kutu) daha fazla miktarlar için Nakil Belgesi düzenlenmemektedir. İşleme tesisleri ve soğuk hava depolarına plastik kasalarda miktar sınırlamasına bağlı olmaksızın hamsi gönderilebilecektir. Hamsi Nakil belgesinin düzenlenmesinde güçlük yaşanacak yerlerde İl Müdürlükleri su ürünleri kooperatiflerine yetki devri yapmıştır. İlimizde Terme Balıkçı Barınağında S.S. Yalı Mahallesi Su Ürünleri Kooperatifine ve Dereköy Balıkçı Barınağında S.S. Dereköy Su Ürünleri Kooperatifine hamsi nakil belgesi düzenleme yetkisi verilmiştir. Hamsi Nakil Belgesi düzenlenmesi yetkisi verilen su ürünleri kooperatiflerinden bu belgelerin bir suretlerinin gecikmeden toplanmakta ve il/ilçe müdürlükleri tarafından toplanan seyir defterleri ivedilikle SUBİS'e kaydedilmektedir.

Sonuç olarak; su ürünleri sektöründeki değişim süreci hızla devam etmektedir. Bu değişim süreci içerisinde Temmuz ayından itibaren gemi izleme sisteminin de SUBİS'e entegrasyonu sağlanması amaçlanmaktadır. İzlenen gemilerle bunların SUBİS'te ki verilerinin çapraz kontrolü mümkün olacaktır. Değişim sürecinin tamamlanmasıyla sektörün AB müktesebatına yasal ve kurumsal uyumu projesi tamamlanmış olacaktır.

AB Teknik ve Mali Desteği ile Yapılan 33 Adet Balıkçılık İdare Binası

1. Artvin-Hopa	12. Sinop-Merkez	23. Bursa-Gemlik
2. Rize-Pazar	13. Kastamonu-İnebolu	24. Yalova-Samanlıdere
3. Rize-Merkez	14. Zonguldak-Ereğli	25. Çanakkale- Ezine
4. Trabzon-Of	15. Trabzon-Carşıbaşı	26. İzmir-Güzelbahçe
5. Trabzon-Merkez	16. Kocaeli-Kefken	27. Muğla-Güllük
6. Trabzon-Beşikdüzü	17. İstanbul-Şile	28. Mersin-Karaduvar
7. Giresun-Merkez	18. İstanbul- Tuzla	29. Adana-Karataş
8. Ordu-Perşembe Kışlaönü	19. İstanbul-Silivri	30. Hatay-İskenderun
9. Ordu-Ünye	20. Kırklareli-İğneada	31. İstanbul-Rumelifeneri
10. Samsun-Merkez	21. Tekirdağ- Kumbağ	32. İstanbul-Kumkapı
11. Samsun-Yakakent	22. Balıkesir-Karşıyaka	33. Sakarya-Karasu

SU ÜRÜNLERİ PERAKENDE SATIŞ YERLERİ

Coşkun ŞEN

Su Ürünleri Mühendisi

Dünya’da ilk insandan bu yana yaşamın devamında en önemli sorun, hiç şüphesiz beslenmedir. Dünyada ve ülkemizde nüfus artışı sürekli bir tırmanış içerisinde. Hızlı nüfus artışı geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerde büyük sorunlara ve huzursuzluklara neden olacak boyutlara ulaşmıştır. Türkiye gelişmekte olan ülkeler arasında yer almakta olup; son yıllara kadar, sahip olduğu besin kaynakları yönünden, kendi kendine yetebilen birkaç ülke arasında yer almakta iken, nüfusun hızla artması ve uygulanan yanlış politikalar sonucu, bu gün, ülkemiz diğer ülkelerden tarım ürünleri ithal eder hale gelmiştir.

İnsanların dengeli beslenmesinde proteinlerin rolü çok büyüktür. Alınması gereken proteinin de büyük bir kısmının hayvansal kaynaklı olması gerekmektedir. Bunun için de hayvansal kaynaklı gıdaların tüketilmesi gerekir. Ancak her yönden kırmızı ete oranla daha sağlıklı ve üstün olan balık etinin ülkemizde yeterince tüketilmediği ve dünya ülkelerine kıyasla kişi başına düşen balık eti tüketiminin düşük olduğu bilinmektedir. Bu nedenle su ürünleri üretimi, ülkemiz için son derece önemlidir.

Karasal kökenli gıdaların yetersiz kalması ülkeleri su kaynaklarından yararlanmak yoluna itmiştir. Bu nedenle insan beslenmesinde önemli yeri olan hayvansal protein kaynaklarının geliştirilmesine yönelik çalışmalarda, yüksek protein ihtiva eden su ürünleri her geçen gün artan bir hızla önem kazanmaktadır. Ayrıca, su ürünleri beslenme dışında tarım içi ve tarım dışı bazı sanayi dallarının da önemli hammadde kaynağını oluşturmaktadır.

Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsünün 2006 yılı istatistiklerine göre toplam üretimin %74’ü deniz balıkları, %7’si tatlı su balıkları, %19’u kültür balıklarından oluşmaktadır. **İlimiz** gerek deniz ve gerekse içsu balıkçılık potansiyeli bakımından Türkiye’nin önemli illerinden biridir. **İlimiz**

iç sularında ekonomik değeri olan balık türlerimiz; sazan, turna, yayın, tatlısu levreği, kadife, tatlısu kefali, sudak gibi balıklardır. Baraj gölleri, Lagün gölleri ve akarsularının fazla olması yönünden, içsu balıkçılığı bakımında da önemli bir yere sahiptir.

Balık etlerinde su miktarı diğer hayvansal etlere göre daha fazla olmaktadır. Hayvan kaslarının doymuş yağ asitleri ile sarılı olduğundan bakterilere karşı daha dayanıklı olmakla birlikte balık kası doymamış yağ asitleri ile sarılıdır, bu nedenle bakteriler kolayca balık etine girmektedirler. Balık etinin pH sı nötre yakındır. Düşük pH da bakteriler kolay

üreyemezler. Nötr ortamda daha kolay ürerler. Diğer hayvanlara göre balıklarda özafagus, bağırsaklar ve *solungaçlarda* daha çok bakteri bulunur. **Ayrıca** yüksek organizmalı canlılar vücutlarında hastalıklara karşı antijen taşırlar. Balıklarda bu sistem gelişmediğinden daha az dayanıklıdır. **Bu yüzden balık etinin korunması ve hijyen ortamda satılması zorunludur. Su Ürünleri Toptan ve Perakende Satış Yerleri Yönetmeliğın hazırlanış ve yayımlanış sebepleri**

bunlardır. Bu yönetmelik 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun değişik 23-b maddesi 2.fıkrası ve 26'ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Amacı, su ürünlerinin hijyen, kaliteli ve standartlara uygun olarak, serbest rekabet şartları içerisinde hızlı, güvenilir biçimde tüketiciye sunulmasını sağlamaktır. **Bakanlığımızca hazırlanan su ürünleri toptan ve perakende satış yerleri yönetmeliği ile perakende satış yerlerinde sağlanacak faydalar şunlardır:**

- 1- Su ürünleri ısı, toz vb. çevre şartlarından etkilenmeyecektir.
- 2- Ürünlerin soğutuculu vitrinli, paslanmaz dolaplar, tezgahlar içerisinde satılması sağlanmış olacaktır.
- 3- Ürünler soğutulmuş olarak daha kaliteli ve taze olarak satışa sunulacaktır.
- 4- Böcek, sinek vb haşerenin ürünün üzerine temas etmesi, insanların teması sınırlandırılmış olacaktır.
- 5- Ürünlerin ısınması, dolayısıyla kokuşma ve bozulmalarının önüne geçilecektir.
- 6- Taze satışa sunulan ürünlerin raf ömrü uzatılmış olacaktır.
- 7- Balık suyu, balık atıkları, kan, mukus gibi balık atıklarının çevreyi kirletmesi, bulaşma kaynağı olması engellenmiş olacaktır.
- 8- Halk sağlığı korunmuş olacaktır
- 9- Su ürünlerinin satış koşullarına standart getirilmiş olacak, bölgesel farklılıklar ortadan kaldırılmış olacaktır.
- 10- AB ile uyum sürecinin yaşandığı günümüzde büyük bir adım gerçekleştirilmiş olacaktır.
- 11- Paslanmış, boyalı, boyasız, kırık vb satış tezgahlarının kullanımı kaldırılmış olacaktır.
- 12- Ürünlerin sağlıklı ve hijyenik ortamlarda satılması sağlanmış olacaktır.
- 13- Satıcıların sağlık koşulları kontrol edilmiş olacaktır.
- 14- Satıcıların temiz ve koruyucu kıyafetlerle ürün satmaları sağlanmış olacaktır.
- 15- Satış yerlerinde havalandırma ve aydınlatmaların oluşturulması sağlanmış olacaktır.
- 16- Satış yerlerinde fazla ürünlerin depolanması için soğuk muhafaza depoları oluşturulması sağlanacaktır.
- 17- Satış sırasında kullanılan bıçak, pul soyma cihazı, kürek vb. malzemelerin bakım ve kontrollerinin sürekli yapılması, uygunsuz malzemelerin kullanımının kaldırılması sağlanmış olacaktır.
- 18- Satış yerlerinde kaliteli buz ve temiz suyun kullanılması ve uygun şartlar altında depolanması sağlanarak, ürün güvenliği ve kalitesi korunmuş olacaktır.
- 19- Satış yerlerinde haşerelerin kontrolü sağlanmış olacaktır.
- 20- Ahşap kasa yerine plastik ve strafor taşıma ve muhafaza kaplarının kullanımı sağlanacaktır.
- 21- Balık ve diğer su ürünlerinin kalite kontrolü sürekli takip edilebilecektir
- 22- Satışa sunulan su ürünlerinin kaynağı ve menşei, kontrol ve takip edilmiş olacaktır.
- 23- Satış yerlerinin fiziki şartlarının (tavan, duvar, zemin, aydınlatma) temiz ve bakımlı olması sağlanmış olacaktır.
- 24- Satış yerlerinde yerlerde kirli ve bulaşık su ve göllenmeler ortadan kaldırılmış olacaktır.
- 25- Satılan ürünlerin kaliteli ve sağlıklı ambalaj malzemeleri içerisinde konarak tüketiciye sunulması sağlanmış olacaktır.

- 27- Ürüne ait kokunun çevreyi etkilemesine engel olunacak, soğutuculu havalandırma sistemleri ile ürün sıcaklığının yükselmesi ve ortam ısısının yükselmesinin önüne geçilebilecektir.
- 28-Satış yerlerinin, satışta kullanılan malzemelerin temizlik ve dezenfeksiyonlarının yapılması sağlanacaktır.
- 29-Satış yerlerinde uygunsuz tuvalet bulundurulması ve ürün güvenliğini etkilemesinin önüne geçilmesi sağlanmış olacaktır.
- 30-Ürünlerin tazeliklerine yönelik kullanılacak tablolarla tüketici bilinçli alışveriş yapacaktır.
- 31-Satış yerlerinde hiçbir evcil hayvanın bulundurulmasına izin verilmeyerek, bulaşma olacak etmenlerin önüne geçilmiş olacaktır.
- 32-Satış yerinde bulunacak tuvaletlerin insan sağlığını ve ürün güvenliğini riske atmasının önüne geçilecektir.
- 33-Satış yerlerinde oluşacak her türlü yaralanmaya karşı ilk yardım malzemelerinin bulundurulması sağlanmış olacaktır.
- 34-Satılan ürünlerin etiketli satılması sağlanmış olacak, yanıltıcı, ibare ve hükümlerle tüketiciler yanıltılmayacaktır.
- 35-Semt pazarlarında su ürünleri satışına bir düzen ve kontrol getirilmiş olacaktır.
- 36-Semt pazarları gibi belirli zamanlarda kurulan yerlerde perakende su ürünleri satışında su ürünleri üstü açık bir şekilde, soğutulmadan ve buzlanmaksızın satılmayacaktır.
- 37-Semt pazarlarında kafa ve iç organların ayrılması gibi kesim ve temizleme işlemlerinin yapılmasına izin verilmeyecektir.
- 38-Semt pazarlarında su ürünlerinin aydınlatma, elektrik, su ve tahliye kanalı bulunan,zemini düzgün çevre şartlarından etkilenmeyecek korunaklı ayrı satış alanlarında satılması sağlanmış olacaktır.
- 39-Sağlık şartları uygun olmayan semt pazarlarında Belediyelerle işbirliği yapılarak su ürünlerinin satışı engellenecektir.
- 40-Seyyar satışlar ancak ürünlerin çevre şartlarından etkilenmesini önleyecek donanımına sahip sürekli soğutmalı araçlarla yapılacak, diğer araç ve gereçlerle iptidai şartlarda sokak aralarında satışlar sürdürülemez olacaktır.

Balığınız taze mi?

ÖZELLİKLER	<i>TAZE</i>		<i>BAYAT</i>	
DERİ	Renk Parlak Pullar Saydam		Bulanık, Renksiz Yüzeyinde Sümüksü Oluşum	
GÖZLER	Canlı ve Parlak		Kornea Bulanık, Sümüksel Bir Örtü İle Kaplanmış	
SOLUNGAÇLAR	Parlak Kırmızı Deniz Kokusu Hissedilmeli		Sarımsı Gri, Hafif Kokuşma Kokusu	
SOLUNGAÇ KAPAĞI	Solungaçlar Sıkıca Kapalı		Rahatça Açılabilir veya Açık	
KARIN DERİSİ	Parlak Renkte		Bulanık Elastikiyetini Kaybetmiş	
İÇ ORGANLAR	Normal Konumda		Organlar Birbirine Yapışmış Kötü Bir Kokuya Sahip	
KASLAR	Sıkı, Elastik		Yumuşamış, Renk Değişmiş	
KAS YAPISI	Sıkı		Bastınıldığında Ezilebilen Yapıda	
KOKU	Avlandığı su kokusunda		Kokuşma Belirgin	

SEYYAR ARAÇLARLA YAPILAN SATIŞLARIN DURUMU

Yönetmeliğin 25. maddesinde seyyar satış araçlarına yeni düzenleme getirilmiştir. Düzenlemeye göre, ürünlerin olumsuz çevre şartlarından etkilenmesini önleyecek donanıma sahip, sürekli soğutmalı araçlar kullanılması şartıyla seyyar satış araçları kullanılarak perakende su ürünleri satışı yapılabilir.

Su ürünleri; alış veriş merkezleri, balık satış amaçlı dükkanlar gibi sabit perakende satış yerleri ile **semt pazarları gibi belirli zamanlarda kurulan sabit olmayan perakende satış yerleri dışında** doğrudan tüketiciye satılamaz.

Ürünlerin olumsuz çevre şartlarından etkilenmesini önleyecek donanıma sahip, sürekli soğutmalı araçlar dışındaki seyyar satış araçları kullanılarak perakende su ürünleri satışı yapılamaz. Yani; yönetmelikte yazılan teknik ve hijyen şartları taşımak kaydıyla, alış veriş merkezleri, sabit dükkanlar ve semt pazarlarında satış yapılabilir.

Geçmişte el arabasında uygun olmayan şartlarda her sokakta Su Ürünleri satılmaktayken, Su Ürünleri Toptan ve Perakende Satış Yerleri Yönetmeliğinin yayımlanmasından sonra el arabalarında satışların önüne geçilerek sabit su ürünleri satış yerlerinin (balık marketlerin) açılmaları ve giderek çoğalmaları sağlanmıştır. İlimiz dahilinde bu doğrultuda satış yapan 73 adet balık marketimiz bulunmaktadır. Yine ilimiz İlkadım ilçesinde kamyon garajları olarak bilinen semtte uygun olmayan Balık marketlerin kaldırılması ve daha modern balık marketlerin yapılması sağlanmıştır.

Su ürünleri perakende satışlarının yönetmelik hükümleri doğrultusunda yapılmasını sağlamak için gerekli yasal ortam ve yetkiler bulunmaktadır. Kamu hizmeti yapan kuruluşlar Kanun ve Yönetmeliklerle kendilerine verilen görevleri yerine getirmelidir. Tüm halkımızın her şeyin en iyisine layık olduğunu bilinciyle; halkın sağlığını korumak ve halka hijyenik şartlarda su ürünleri sunulmasını sağlamak amacıyla gerekli kontrol ve denetimler yapılmaktadır ve yapılmaya devam edecektir.

SOFRAMIZDAKİ DOSTLARIMIZIN EN KALİTELİ VE GÜVENİLİR ORTAMLARDAN GELMESİNİ SAĞLAMALIYIZ

SAMSUN BALIK AVCILIĞI FİLOSUNUN DURUMU VE SORUNLARI

Mehmet GÜL

Su Ürünleri Yüksek Mühendisi

1380 sayılı Su Ürünleri Kanununa göre su ürünleri avcılığında bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin, kendileri ve üretimde kullanacakları gemileri için ruhsat tezkeresi alması zorunludur. Ülke genelinde su ürünleri istihsal sahalarında avcılık yapmak üzere ruhsatlandırılmış 22.204 adet balıkçı gemisi bulunmaktadır. Bu teknelerden 3.414'ü iç sularda, 18.790 adeti denizlerde faaliyet göstermektedir. Denizde bulunan teknelerin yaklaşık 2.000 adeti gırgır ve trol, 17.000 adeti de 12 metreden küçük teknelerdir. Balıkçı ve balıkçı teknelerine hizmet vermek üzere inşa edilmiş olan kıyı yapılarımızın toplam sayısı 277'dir. Bunun; 165 adedi balıkçı barınağı, 39 adedi barınma yeri, 73 adedi de çekek yeridir. Bahsi geçen kıyı yapılarının bölgelere göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Bölgeler	Balıkçı Barınağı	Barınma Yeri	Çekek Yeri	Toplam
Doğu Karadeniz	34	15	71	120
Batı Karadeniz	22	3	-	25
Marmara	49	11	2	62
Ege	44	9	-	53
Akdeniz	16	1	-	17
Toplam	165	39	73	277

Ülkemiz balıkçılık filosunun yapısına bakıldığında, 12 metre ve üzeri boyda toplam 2000 adet balıkçı teknesi olduğu görülmektedir. Bu sayı ülke genelinde denizlerde faaliyet gösteren balıkçı teknesi sayısının %10'unu teşkil etmektedir. İlimizde içsu ve denizlerde faaliyet gösteren toplam balıkçı teknesi sayısı 740 adettir. Bunun 519 adedi denizde, 221 adedi ise iç sularda faaliyet göstermektedir. Denizlerde faaliyet gösteren 519 adet balıkçı teknesinin 139 adedi 12 metre ve üzerindeki boydadır. Bu sayı ilimizdeki balıkçı teknesi sayısının %26,78'ini oluşturmakta olup, Avcılık çeşidi olarak 2 gırgır, 29 trol ve 109 adeti ise Trol-Gırgır aktivesi göstermektedir.

İlimiz balıkçılık filosunun genel yapısında dip trolü ve ortasu trolü avcılığı etkin şekilde yapılmaktadır. Dip trolü ile avcılık yapan balıkçı tekneleri, mezigit, barbun, kalkan; orta su trolü ile avcılık yapan balıkçı tekneleri hamsi, çaça ve istavrit; gırgır ağları ile avcılık yapan balıkçı tekneleri ise hamsi, uskumru, palamut, istavrit avcılığını yaygın olarak yapmaktadırlar.

İlimiz sahilleri ve Samsun körfezi deniz dip yapısı, trol avcılığı için uygun bir yapı göstermektedir. Gerek Samsun kıyılarının yapısal olarak trol avcılığına uygun olması, gerekse Samsun-Ordu il sınırından Gürcistan sınırına kadar olan doğu Karadeniz bölgesinde sezon boyunca trol ağları ile avcılığın yasak olması ilimiz balıkçılık filosundaki balıkçı teknesi sayısının gitgide artmasına sebep olmuştur.

1990'lı yıllardan bu yana denizlerdeki avcılık miktarı yıllar itibarıyla az da olsa farklılık göstermekle beraber, ortalama yıllık 650.000 ton civarındadır. Doğadaki stokların sınırlı olması, bölgemizdeki balıkçı teknesi sayısının artmasıyla birleşince Samsun bölgesinde aşırı avcılıktan kaynaklanan stoklarda azalma ve avlanabilir boylardaki balık miktarlarında azalmalar oluşmuştur. Nitekim, avcılık sezonunun açılında avlanan mezigit balığı boy dağılımı, sezon açılışından 2-3 ay sonra avlanan mezigitlerde gözlenememektedir. Stoklardaki baskının azaltılması amacıyla, trol avcılık sahalarının genişletilmesi, tür bazında uygulanan kotalara uyulması gerekmektedir.

SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPMAK İSTEYEN MÜTEŞEBBİSLERİN BAŞVURULARINDA İZLENECEK YOL

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliği; 29/06/2004 tarihli ve 25507 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun değişik 13 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Su ürünleri yetiştiricilik tesisi kurmak isteyen müteşebbisler, Bakanlık merkez teşkilatı ve/veya İl Tarım Müdürlüğünden izin almak zorundadırlar.

1. Su ürünleri yetiştiriciliği yapmak isteyen müteşebbisler, başvuru dilekçeleri ile birlikte üzerinde tesisin kurulacağı yerin işaretlendiği 1/25.000 ölçekli saha haritasını da ekleyerek; yetiştiricilik tesisinin kurulacağı yerdeki İl Tarım Müdürlüğüne müracaat ederler.
2. İl Tarım Müdürlüğü teknik elemanları tarafından arazinin ve suyun etüdü yapılır, şayet uygun görülürse etüt raporu hazırlanır, müteşebbisten temin etmesi istenilen belgelerle birlikte (ön izin belgelerini hazırlaması için Müteşebbise sekiz ay süreli izin verilir) Bakanlık merkez teşkilatından ön izin talebinde bulunur.
3. Uygun görülmesi halinde Bakanlık merkez teşkilatı tarafından Müteşebbise projesini hazırlaması için on iki ay süreli ön izin verilir.
4. Yer üretime uygun bulunmazsa talep reddedilir.

A- Denizde veya Göllerde Yapılacak Yetiştiricilik:

- a) Üretim yapılacak yerde yapılan etüt sırasında, Çevre Düzeni Planındaki durumu, su derinliği, su sirkülasyonu, turizm tesisleri ve yerleşim yerleri ile ilişkileri, diğer tesislerle ilişkisi, dalgaya açıklığı, kirletici unsurların olup olmadığı, arkadaki arazinin niteliği, haritadaki durumu, gibi parametrelere dikkat edilir. Olumlu görüş hasıl olursa yerin coğrafi koordinatları (derece, dakika, saniye cinsinden) ile su tahlil raporu istenir.
- b) İstenilen belgelerin hazırlanmasından sonra Denizcilik Müsteşarlığından seyrüsefer açısından sakınca olup olmadığı konusunda görüş almak ve ön izin için Bakanlığımıza yazılır.
- c) Bakanlıktan ön izin alındıktan sonra Müteşebbisten, sağlık açısından sakınca olmadığı konusunda ilgili sağlık kuruluşunun görüşleri, kurulacak tesisin kapasitesine göre ÇED veya Ön ÇED raporu ile birlikte 12 aylık süre içersinde proje hazırlatması istenir.
- d) Hazırlatılan proje incelenir, uygun bulunursa İl Tarım Müdürlüğüne onaylanır.
- e) Alınan izinlerin de içinde bulunduğu onaylı projenin bir örneği ve CD ortamındaki proje, proje sahası olan deniz veya göl yüzeyinin kiralınması için İl Özel İdaresine gönderilir.
- f) İl Özel İdaresince kiralama izninin verilmesinden sonra yapılmak istenen işletme kurularak yasal olarak üretim faaliyetine başlayabilir.

B- Karada Havuzda Yapılacak Yetiştiricilik:

- a) Yerin mülkiyetini açıklayan belge (tapu, Şahıstan kiralıncaksa noter tasdikli kira sözleşmesi, hazine veya orman arazisi ise ön izin belgesi), su tahlil raporu ve su debi raporu istenir. Şayet tesiste DSİ'nin hüküm ve tasarrufu altındaki su kullanılacaksa, DSİ'den kullanılacak su için herhangi bir projesinin olup olmadığı konusunda görüş alınır.
- b) Bu belgeler tamamlandıktan sonra ön izin almak için Bakanlığımıza yazılır.
- c) Bakanlıktan ön izin alındıktan sonra sağlık, ulaşım ve suyun kullanılmasında sakınca olmadığına dair ilgili kuruluşlardan görüşleri alınır. Verilen ön izin doğrultusunda; kapasitesine göre ÇED veya Ön ÇED raporu ile birlikte 12 aylık süre içersinde proje hazırlatması istenir.
- d) Hazırlatılan proje Tarım İl Müdürlüğüne incelenir, uygun bulunursa Müdürlüğümüzce onaylanır.
- e) Alınan izin belgeleriyle birlikte onaylı projenin bir örneği ve CD ortamındaki proje, projede kullanılan suyun kiralınması için İl Özel İdaresine gönderilir.
- f) İl Özel İdarece kiralama izninden sonra yapılmak istenen işletme kurularak yasal olarak üretim faaliyetine başlayabilir.

YENİ SAMSUN BALIKHALI

Balıkhalleri; satıcı (balıkçı) adına ilk alıcı (komisyoncu) ile balıkçı esnafının veya diğer alıcıların buluştuğu, taze su ürünleri piyasasında rekabet ortamının olduğu yerlerdir.

Belediyeler kendi kanunları ile hal kurmakla görevlendirilmişlerdir. Haller, halk sağlığı açısından Belediyelerce kurulmalı, karlılık gözetilmemelidir. Balıkhalı, tercihen deniz kenarında kurulmalıdır. Ancak, yasal zorunluluk değildir. Avrupa'nın en büyük balık halleri deniz kenarında değildir ve deniz kenarında olmayışları işlev kaybına neden olmamaktadır.

Ülkemizde Bulunan Su Ürünleri Halleri

- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Su Ürünleri Hali
- Ankara Büyükşehir Belediyesi Su Ürünleri Hali
- İzmir Büyükşehir Belediyesi Su Ürünleri Hali
- Samsun Büyükşehir Belediyesi Su Ürünleri Hali
- Çanakkale Belediyesi Su Ürünleri Hali
- Bursa Büyükşehir Belediyesi Su Ürünleri Hali
- Balıkesir (Bandırma) Su Ürünleri Hali

Ülkemizde 2002 yılında başlatılan Avrupa Birliği uyum süreci kapsamında, tüm balık hallerinde iyileştirme çalışmaları başlamıştır. Bu kapsamda, Samsun, Rize, Ordu ve Kocaeli illerinde yeni balık halleri kurularak faaliyete geçmiştir. İstanbul, Ankara, İzmir, Çanakkale, Bursa ve Balıkesir (Bandırma) Balık hallerinde başlatılan yenilenme süreci ise devam etmektedir.

AB uyum süreci çalışmaları içerisinde en önemli gelişmeyi Samsun Balıkhalı sağlamıştır. Şehir içerisinde olan eski balıkhalı yıkılarak yeni yerine taşınmıştır. “Türkiye’nin En Modern Balıkhalı” sloganı ile tasarlanmış ve inşaatına 2007 yılında başlanmıştır.

Balıkhalının projelendirilmesi aşamasında; Bakanlığımız, İl Müdürlüğümüz ve Samsun Büyükşehir Belediyesi işbirliğine giderek ideal balıkhalı projesi yapılması amaçlamışlardır. Üçlü işbirliği ile yapılan proje, Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından uygulamaya konulmuş ve Eylül 2008 tarihinde tamamlanarak faaliyete geçmiştir.

Samsun Balıkhalı; konumu itibarıyla ülkemiz su ürünleri sektörünün çok önemli lokomotifidir. Samsun, Sinop, Trabzon, Rize, Giresun ve Ordu illerinde avlanan ürünlerin, Ordu Perşembe ve Bafra Derbent Barajı'nda yetiştirilen kültür balıklarının satışa sunulduğu ve satılan ürünlerin Anadolu'nun otuzdan fazla iline dağıtımının yapıldığı çok önemli konumda bulunan haldir. Bunun dışında, diğer hallerden ürün gelen ve diğer hallere de ürün gönderilen hal olma özelliği de bulunmaktadır. Bu yapısı ile sadece Samsun'a değil, ülkemizin birçok iline hizmet vermektedir.

SAMSUN'DA SU ÜRÜNLERİ İŞLEME, DEĞERLENDİRME VE İHRACATI

Sadık ÜÇÖK
Veteriner Hekim

İlimiz, su ürünleri istihsalı açısından önemli paya sahip olmasının yanında, Ülke gıda mevzuatları ve AB mevzuatları çerçevesinde denetlenip ruhsatlandırılmış ve bu mevzuatlar doğrultusunda su ürünleri işleyebilen, işlediği ürünleri iç pazara, AB ülkelerine ve diğer ülkelere ihracat edebilen su ürünleri işleme ve değerlendirme tesislerine sahiptir.

Tesislerimizde taze soğutulmuş su ürünleri, dondurulmuş veya işlenmiş su ürünleri (balıklar, kara salyangozu, deniz salyangozu), dondurulmuş ve işlenmiş çift kabuklu yumuşakçalar (kara midye, beyaz kum midyesi), balık unu, balık yağı işlenmekte ve üretilmekte iç ve dış pazarlarda satışa sunulmaktadır.

AB ülkeleri içerisinde pazar durumuna göre Almanya, Hollanda, Avusturya ve Belçika gibi ülkeler dış pazarda ilk sıralarda yer almaktadır. AB ülkeleri ve diğer Avrupa ülkelerine ağırlıklı olarak dondurulmuş tabaklanmış balıklar ve balık konserve (marinat) gibi çeşitli ürünler ihraç edilmektedir. Japonya, Kore, Çin ve Tayvan gibi ülkelere deniz salyangozu eti, deniz salyangozu kabuğu ve deniz salyangozu kapağı ihracatı yapılmaktadır.

Su ürünleri işleme ve değerlendirme tesislerinin kurulu oldukları yerlerde daha ziyade çevre köy ve ilçelerde istihdam yaratarak

çevre halkına ve ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.

Bu tesisler:

1. **Kardez Su ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.**
Ayvacak Yolu üzeri 4. Km. Çarşamba / Samsun
2. Malkoçoğlu Balıkçılık Hayvancılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
Cumhuriyet Mahallesi Atatürk Bulvarı No:166 Tekkeköy / Samsun
3. **Sastaş Samsun Soğutma Tesisleri A. Ş.**
Ankara yolu 10. Km. Çivril Köyü Altı / Samsun
4. Kıyak Kardeşler Su Ürünleri Üretim ve Akaryakıt İth. İhr. ve Ticaret Limited Şirketi.
Ankara Yolu 11. Km. Toybelen Mevkii Yeşilkent / Samsun
5. **Kardez Su ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi Yakakent Şubesi.**
Samsun-Sinop karayolu Liman Mahallesi Zifansuyu Mevkii 3. Km. Yakakent / Samsun
6. Sürsan Su ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
Samsun-Sinop Karayolu Liman Mahallesi Zifansuyu Mevkii 2. Km. Yakakent / Samsun

Teknik ve sağlık şartları açısından çok iyi durumda olan İlimiz tesislerinde pazar taleplerine bağlı olarak teknik gelişmeler ve ürün çeşitliliği artırma çalışmaları, gelişerek devam etmektedir.

KARADENİZ'DEKİ MERSİN BALIĞI POPULASYONLARINI GELİŞTİRME PROJESİ

Mehmet GÜL

Su Ürünleri Yüksek Mühendisi

“Mersin Balıkları Populasyonlarının Mevcut Durumlarının Belirlenmesi ve Yetiştiricilik İmkânlarının Araştırılması” adlı proje, Şubat 2006 yılında başlamıştır. Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü liderliğinde yürütülen projeye; Rize Üniversitesi-Rize Su Ürünleri Fakültesi, Sinop Üniversitesi-Sinop Su Ürünleri Fakültesi, İstanbul Üniversitesi-Su Ürünleri Fakültesi'nin katılımları ve Batı Karadeniz'de Sakarya İl Tarım Müdürlüğü, Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesinde bulunan sahilvar İl Müdürlüklerinin desteği ile yürütülmektedir.

Projenin temel amacı mersin balıklarının doğal sularımızdaki tür çeşitliliğinin korunması ve ıslahı açısından stok ve habitatların mevcut durumlarını ortaya koymak, elde edilebilen bireylerle genetik değerlendirmeler yapmak ve türün sürdürülebilir doğal stok oluşturmaları için koruma ve yönetim stratejileri geliştirmektedir. Mersin balıkları (Acipenseridae) dünya genelinde nesilleri tehlikede olan ve bir çok türü “Kırmızı Kitapta” yer alan anadrom balıklardır. Geçmişte ülkemizin Karadeniz kıyılarında bulunan ve üremek amacıyla Kızılırmak, Yeşilirmak, Sakarya ve Çoruh Nehirlerine giren 6 tür olduğu bilinmektedir. Habitat tahribi, kirlilik ve aşırı avcılık gibi nedenlerle bu türlerin stokları hızla azalmış ve koruma – kontrol önlemleri alınmıştır. Buna rağmen stoklarda belirgin bir iyileşme gözlenememiştir. Diğer taraftan bu türlerin ülkemiz sularındaki hayat döngüleri, habitatları ve populasyon yapıları ile ilgili kayda değer bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle günümüzde mersin türlerinin doğal stoklarının mevcut durumu tam anlamıyla bilinmemektedir. Bu stokların korunması ve sürdürülebilir stok oluşturmak, ekonomik yönden olduğu kadar etik açıdan da büyük önem taşımaktadır.

Geçmişte ülkemizin Karadeniz kıyılarında bulunan ve üremek amacıyla Kızılırmak, Yeşilirmak, Sakarya ve Çoruh Nehirlerine giren 6 tür olduğu bilinmektedir. Habitat tahribi, kirlilik ve aşırı avcılık gibi nedenlerle bu türlerin stokları hızla azalmış ve koruma – kontrol önlemleri alınmıştır. Buna rağmen stoklarda belirgin bir iyileşme gözlenememiştir. Diğer taraftan bu türlerin ülkemiz sularındaki hayat döngüleri, habitatları ve populasyon yapıları ile ilgili kayda değer bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle günümüzde mersin türlerinin doğal stoklarının mevcut durumu tam anlamıyla bilinmemektedir. Bu stokların korunması ve sürdürülebilir stok oluşturmak, ekonomik yönden olduğu kadar etik açıdan da büyük önem taşımaktadır.

Yedi ana iş paketinden oluşan projede Karadeniz'deki mersin balığı populasyonlarının yapısı, üreme özellikleri, habitatların (göç yolları ve yumurtlama alanları) durumu, yasa dışı ve kazara yakalanan balıkların miktarı, genetik yapı belirlenecek, canlı olarak balıkçılardan alınan balıklar canlı muhafazaya alınacaktır. Kamuoyu bilinçlendirme, habitat ıslahı, stokların mevcut durumlarının iyileştirilmesi ve yönetim planı geliştirilecektir. Çalışmalar Karadeniz'in Türkiye kıyı kesimi ile Yeşilirmak, Kızılırmak ve Sakarya Nehirlerinde yoğunlaşacaktır. Örneklenen veya balıkçılar tarafından yakalanan balıklar gerekli ölçümler yapıp genetik analizler için örnekler alındıktan sonra markalanarak doğal ortama serbest bırakılmaktadır.

Bu proje kapsamında, 3 yılda toplam 120 civarında mersin balığı markalanarak tekrar doğal ortamlarına iade edilmiştir. Bu dönemde ilimizde Dereköy, Bafra-Koşuköyü, Yakakent, Canik ve Çarşamba-Hürriyet'te yakalanarak markalanan ve tekrar denize bırakılan Mersin balığı sayısı 32 olmuştur. Bu sayı ile ilimiz, projeye en çok araştırma materyali sağlayan il durumuna gelmiştir. Araştırmanın akademik takvimi Şubat 2009'da tamamlanmıştır. Ancak, proje yeni formatı ile daha da geliştirilerek FAO projesi haline getirilmiş ve FAO'ya sunulmuştur. FAO tarafından kabul edilen yeni proje, Eylül 2009 tarihinden itibaren FAO projesi olarak devam edecek ve bu kapsamda öncelik, yetiştiriciliğe verilecektir.

SAMSUN'DA SU ÜRÜNLERİ AV YASAĞI KONTROLLERİ

Kamil AKBAŞ

Su Ürünleri Kontrolörü

Su ürünleri kaynaklarından ekonomik olarak yararlanmak, üretimi ve su ürünlerinin ihracatını arttırmak amacıyla, deniz ve iç sularımızdaki su ürünlerinin kalite ve stoklarının korunması, ekonomik türlerinin geliştirilmesi, suların kirlenmesinin önlenmesi ve su ürünleri kalkınma plan hedeflerine ulaşılmasını sağlamak amacıyla; 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve buna

ait Yönetmelik ve Tebliğler ile Bakanlığımız Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nce hazırlanarak uygulanmak üzere yayınlanan Kanun, Yönetmelik, Tebliğ, Tamim ve Genelgeler doğrultusunda; İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerimizce **“Su Ürünleri Koruma ve Kontrol Hizmetleri”** yürütülmektedir. Bu hizmetin en önemlisi Av Yasakları Kontrolleri olup 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nun 23., 24. ve 33. maddeleri, Su Ürünleri Yönetmeliği ve Su Ürünleri Tebliği hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır. İlimizde Av Yasakları Kontrolleri, denetim yerleri ve istihsal alanlarında yapılmaktadır.

A)Denetim Yerlerinde Yapılan Av Yasakları Kontrolleri

a) *İşleme Değerlendirme Tesisleri*; İlimizde bulunan toplam 5 adet işleme tesisinde İl Müdürlüğümüz Su Ürünleri Denetçileri tarafından rutin olarak ayda bir kez yapılmaktadır.

b) *Balıkçı Barınakları ve Barınma Yerlerinde*; İlimizde bulunan toplam 4 adet Balıkçı Barınağı ve 2 adet Barınma Yerinde İl ve İlçe Müdürlüklerimiz Su Ürünleri Kontrolörleri tarafından rutin olarak haftada bir kez yapılmaktadır.

c) *Balıkhalinde*; İlimizde bulunan 1 adet balıkhalinde avcılık sezonu boyunca İl Müdürlüğümüz su ürünleri kontrolörleri tarafından her gün av yasakları kontrolleri yapılmaktadır.

d) *Perakende Satış Yerlerinde*; İlimiz genelinde bulunan 73 adet Sabit Perakende Su Ürünleri Satış Yerinde İl ve İlçe Müdürlüklerimiz su ürünleri kontrolörlerince zaman, yer, boy, tür ve menşei belgesi kontrolleri rutin olarak haftada bir kez yapılmaktadır.

B)İstihsal Alanlarında Yapılan Av Yasakları Kontrolleri

a) *Deniz Avlak Sahasında*; İlimiz genelinde 6 adet deniz avlak sahası bulunmaktadır. Deniz avlak sahalarında etkin av yasakları kontrolleri Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yapılmaktadır. Bunun yanında, İl Müdürlüğümüzde bulunan su ürünleri kontrol teknisi ile uygun hava şartları oluştuğunda doğuda Yeşilirmak, batıda Kızılırmak arasında bulunan alanda ve Yakakent İlçe Müdürlüğümüz ise Yakakent açıklarında deniz avlak sahasında av yasakları kontrolleri yapmaktadır

b) *İçsu Avlak Sahasında*; İlimiz genelinde 4 adet göl avlak sahası ve e adet baraj avlak sahası olmak üzere toplam 8 adet içsu avlak sahası bulunmaktadır. Vezirköprü, Ondokuzmayıs ve Bafra ilçe Müdürlüklerimizde bulunan kontrol tekneleri ile içsu avlak sahalarında av yasakları kontrolleri yapılmaktadır.

Samsun ili genelinde İl ve İlçe Müdürlüğümüz tarafından yürütülen su ürünleri av yasakları kontrolleri; 2006 yılında 425 ve 2007 yılında 497 adet av yasakları kontrolü yapılmışken, bu sayı 2008 yılında 914 adet olmuştur.

İL MÜDÜRLÜĞÜNDEN HABERLER

6. MERA YAZ OKULU İLİMİZDE AÇILDI

Tarım ve Köyişleri Bakanlığımızca 4342 sayılı Mera Kanunu uygulamalarında görev alan Ziraat Mühendislerinin yetiştirilmesi amacıyla İlimiz Havza İlçesi Ancere Thermal Hotelde 13-24 Ekim 2008 tarihleri arasında “4342 Sayılı Mera Kanunu Uygulamaları ile Mera Islah ve Amenajmanı” konulu Altıncı Mera Yaz Okulu eğitim programı düzenlenmiştir. İlimizdeki bu eğitim programına 20 Tarım İl Müdürlüğünden 41, Tarımsal Araştırma Enstitülerinden 3, Tarım Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinden 1, Teftiş Kurulu Başkanlığından 1, Erciyes Üniversitesi, Ordu Üniversitesi ve 19 Mayıs Üniversitesinden 4 öğretim görevlisi, ayrıca Bakanlığımızdan eğitici olarak 8 kişi olmak üzere toplam 57 kişi katılmıştır.

6. Mera Yaz Okulunda katılımcılara; 4342 sayılı mera kanunu uygulamaları, mera ıslahı çalışmaları, mera tespit, tahdit ve aplikasyon çalışmaları, mera ıslahı uygulamaları esnasında karşılaşılan problemler ve çözüm yolları konusunda Bakanlık temsilcileri ve Üniversitelerimizin Ziraat Fakültesi Öğretim üyeleri tarafından eğitim verilmiştir. Ayrıca katılımcılar İlimizde ıslah edilmekte olan meralarımızı da yerinde gezip inceleme olanağı da bulmuşlardır.

İlimizde daha önceki seneler; birincisi 1999 yılında, ikincisi 2006 yılında gerçekleştirilen Mera Yaz Okulu programının üçüncü defa ilimizde gerçekleştirilmesi Müdürlüğümüzün bu konuda başarısının en açık göstergesidir. Açılıшта konuyla ilgili bir konuşma yapan İl Tarım Müdürü Sadullah KİRENCİ meranın önemine değinerek bu bağlamda hayvansal üretimi hem artırmalı hem de ucuz ve kaliteli kaba yemle maliyeti düşürmemiz gerekir demiştir. Samsun ilinde mera çalışmalarının ciddi bir şekilde devam ettiğinden bahseden KİRENCİ, Bafra ilçesinde bulunan Emenli merasının da Bakanlık tarafından Altın Bayrakla ödüllendirildiğine vurgu yapmıştır.

TERME'YE HAYVANCILIK ALANINDA DEV YATIRIM

Terme İlçesi Hüseyinmescit Kooperatifi de hayvanlarına kavuştu. Terme İlçesi S.S Hüseyinmescit Beldesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Bakanlığımızca 2007 mali yılında yatırım programına alınmış olup Kooperatife Tüzel Kişilik Mülkiyetinde 300 Başlık Damızlık Sığır Yetiştiriciliği (Özel Proje) projesi uygulanmıştır. Uygulanan Hayvancılık projesi; Kooperatiflerin uyguladıkları Ortaklar Mülkiyetindeki projelerden farklı olarak modern bir şekilde planlanmış ve uygulanmıştır. Bakanlığımızca ilk defa ilimizde uygulanan proje kapsamında öncelikle Kooperatifin sabit yatırımı (Hayvan Barınakları, Kaba ve Kesif Yem depoları, Slaj çukurları, Gübre çukurları, Tesis etrafı perde inşaatları, Buzağı Kulübeleri, İdari Bina, Bakıcı Lojmanları, Doğum ve Revir Bölmesi, 36 Başlık Bilgisayar donanımlı Otomatik Sağım Ünitesi, Ahır İçi ve Dışı Makine Ekipmanları, Otomatik Gübre Sıyırıcılar ve Gübre Pompalama Tesisatı vs.) tamamlanmış ve akabinde Kooperatifin ihtiyacı olan 300 Baş Holstein Irkı Mavi Sertifika Belgeli Damızlık Hayvan Müdürlüğümüz elemanları tarafından yurt içinden Damızlık İşletmelerden temin edilerek kooperatife teslim edilmiştir. Teslim edilen hayvanlar 3-7 aylık gebe olup, tamamı suni tohumlama ile tohumlanmıştır. Kooperatife verilen hayvanlara 1 yıl Hayvan Hayat Sigortası yaptırılmıştır.

Bu projenin Toplam Yatırım Tutarı 4.300.000 TL dir. Proje kapsamında Kooperatife yatırım kredisi olarak yaklaşık üç milyon TL kredi kullandırılmıştır. Kullandırılan kredilerin vadesi 12 yıl olup, ilk yılı ödemesiz, ikinci yılı faiz ödemeli ve 3. yıldan itibaren 10 eşit taksit + faiz olarak geri ödenecektir. Uygulanan proje yurdumuzda ilk defa ilimizde uygulanmakta olup diğer illere örnek teşkil etmekte ve yurdun değişik yörelerinden proje uygulayacak insanların akınına uğramaktadır.

Bu kooperatif ile birlikte Samsun İlinde bugün itibariyle toplam 21 Kooperatife **3924** Adet Kültür Irkı Damızlık Hayvan ve 1 Kooperatifimize de 500 Adet Besi Hayvanı olmak üzere toplam **4424** Adet damızlık hayvan dağıtılmıştır. 2008 Yılı içerisinde de 8 Kooperatifimize toplam 1348 adet Kültür Irkı Damızlık Hayvan daha teslim edilecektir. Bunların yanında 2008 yılında yine 4 Kooperatifimize daha proje etüdü yapılmış olup Bakanlığımızdan proje konusu alınmış ve bunlarından 2009 yılında desteklenmesi için Yatırım Programına teklifleri yapılmıştır. Bugüne kadar Samsun ilinde 30 Tarımsal Kalkınma Kooperatif desteklenmiş olup, tüm projeler kapsamında toplam **20.985.918,13 TL** Kredi kullandırılmıştır.

AB BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

Bakanlığımız tarafından Antalya’da 03-06 Aralık 2007 tarihinde gerçekleştirilen İl Müdürlükleri toplantısında İl Müdürleri tarafından Avrupa Birliği konularında personelin eğitilmesi istenmiş olup, bu amaçla Bakanlığımız Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı tarafından 81 İl Müdürlüğünde görevli bir İl Müdürü veya İl Müdür Yardımcısı ile 3 teknik personelin katılacağı bir eğitim programı hazırlayarak bu eğitimlerin verilmesi için 9 İl merkezi seçilmiştir. Seçilen bu il merkezleri içerisinde Samsun da bulunmaktadır. İlimizde Amasya, Çorum, Giresun, Kastamonu, Ordu, Sinop, Tokat illerinden gelen personellere yönelik 29-30 Ocak 2009 tarihinde bir eğitim verilmiştir.

Eğitim Konuları; Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (IACS), Türkiye’de Organik Tarım, Avrupa Birliği Kimyevi Gübre Mevzuatı, Kanatlı Hayvan eti, Yumurta ve Bal, AB Müzakere Süreci, Zootekni, Topluluk İçi Semen, Ovo, Embriyo Ticareti, TKDK Faaliyetleri, AB Hububat ve Çeltik Ortak Piyasa Düzenleri ve TMO’nun Uyum Çalışmaları, Bilim ve Araştırma, Hayvan Kimlik Sistemi, 91/496EEC sayılı Üçüncü Ülkelerden Topluluğa Giren Canlı Hayvanlarda Veteriner Kontrollerine İlişkin Konsey Direktifi, 97/78EC sayılı Üçüncü Ülkelerden Topluluğa Giren Canlı Hayvanlarda Veteriner Kontrollerine İlişkin Konsey Tüzüğü, 998/2003/EC sayılı Ticari Olmayan Pet Hayvanlarının Hareketlerinde Uygulanan Hayvan Sağlığı Şartlarına İlişkin Konsey Tüzüğü, AB Ortak Balıkçılık Politikası Kapsamında Kaynak Yönetimi, Kontrol ve Denetim, Balıkçılık Filosu Yönetimi, AB Ortak Balıkçılık Politikası Kapsamında Su Ürünlerinde Pazarlama Standartları ve Tüketici Bilgisi, AB Ortak Balıkçılık Politikası Kapsamında Su Ürünleri Üretici Örgütlenmesi olup, bu konulardaki bilgileri Bakanlığımız Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Tarımsal Üretimi Geliştirme Genel Müdürlüğü, Tarımsal Araştırmalar genel Müdürlüğü, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünde çalışan uzmanlar tarafından verilmiştir.

GIDA İŞYERLERİNİN AB MÜKTESEBATINA UYGUN ŞEKİLDE SINIFLANDIRILMASI EĞİTİMİ YAPILDI

Bilindiği üzere AB ile yapılan müzakerelerde 12. fasıl başlığı ile incelenen “Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı”nın tarama süreci tamamlanmış olup, müzakerelere açılabilmesi için gıda işletmelerinin AB müktesebatına uygun şekilde sınıflandırılması gerekmektedir. Bu sınıflandırma çalışmasının zamanında tamamlanması ise Türkiye’nin üyelik sürecini olumsuz etkileyebileceğinden, büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmadan illerde öncelikle İl Müdürü, Kontrol Şube Müdürü ve ilgili personel sorumludur. Bu çalışma kapsamında Gıda İşyerleri, “KAYIT” veya “ONAY” kapsamında değerlendirilecektir. Bunlardan **Et, Süt ve Su Ürünleri işletmeleri “ONAY” kapsamında değerlendirilecektir.** Bu çalışmalar kapsamında ilimizde; 14-15-16-17 Ekim tarihlerinde AB uzmanlarınca uygulamalı eğitim çalışması yapıldı. Eğitim çalışmasına ilimiz Kontrol Şube Müdürlüğü elemanları ile Amasya, Ardahan, Çorum, Erzincan, Erzurum, Kars, Kastamonu, Kayseri, Malatya, Ordu, Sinop, Sivas ve Tokat illerinden 41 Gıda Kontrolörü katıldı. Eğitim çalışması sırasında ilimizde Onay kapsamında değerlendirilecek olan Süt, Et ve Su ürünleri tesisleri ziyaret edilerek hem pratik hem de teorik değerlendirmeler yapıldı. Bu eğitim çalışması Dr. Willem MARSMAN başkanlığında 4 AB’li uzman tarafından gerçekleştirildi. Heyetin İl Müdürümüz Sadullah KİRENCİ’yi ziyareti sırasında yapılan görüşmelerde İl Müdürümüz “İlimizdeki gıda işyerleri gerek teknik gerekse hijyenik yönden oldukça iyi durumdadır. Bu çalışma başlangıcında Onay kapsamında değerlendirilecek olan et, süt ve su ürünleri işletmeleri konu hakkında bilgilendirilmiştir. Konu ile ilgili olarak çalışan İl Müdürlüğü personelimize bu çalışmalar konusunda her tür destek tarafımızca sağlanmıştır. Mevcut çalışmanın zamanında ve en iyi şekilde tamamlanacağından kuşumuz yoktur” dedi.

İlimizde Onay kapsamında değerlendirilecek işyerleri; mezbaha, et ve et ürünleri 33 adet, yumurta paketlenme 14 adet, süt ve süt ürünleri 17 adet, su ürünleri tesisi 5 adet ve balıkçı tekneleri (12 metrenin üzerinde ve işleme yapılanlar) yaklaşık 25 adet olmak üzere toplam 94 adet işyeri olarak belirlenmiş ve 4 aylık çalışma programıyla birlikte Bakanlığa bildirilmiş ve çalışmalara da başlanmıştır. Bugüne kadar; 11 adet Mezbaha, 9 adet Et ve Et Ürünleri Tesisi, 5 adet Süt ve Süt Ürünleri Tesisi değerlendirilmiştir. Bunlar içerisinde Onay alan işletme bulunmamaktadır. Bunlardan da 6 adet Mezbaha, 7 adet Et ve Et Ürünleri Tesisi, 2 adet Süt ve Süt Ürünleri Tesisi “Kısa Vadede Çözülebilir Uygunluk” kategorisindedir.

DÜNYA GIDA GÜNÜ KUTLAMALARI

Her yıl değişik temalar çerçevesinde kutlanan Dünya Gıda Gününün bu yılki ana teması "Dünya Gıda Güvenliği: İklim Değişikliği ve Biyoenerjinin Getirdiği Zorluklar" olarak belirlenmiştir. Gıda fiyatlarının hızla yükselmesinin nedenleri arasında gösterilen iklim değişikliği ve biyoenerjinin dünya gıda güvenliği üzerine ciddi etkileri olmuştur. Küreselleşen. dünyada gıda ürünleri fiyatları birkaç ayda ciddi olarak değişebilmektedir. Fiyat artışları, insanların gıda güvenliğine yönelik anlayışını da etkilemektedir. Biyoenerji üretiminin artması nedeniyle, "arabalar" ile "mideler" arasındaki gıda ve kaynak rekabeti, gıda fiyatlarını etkilemektedir. Gıda ve enerji ihtiyaçları giderek artmaktadır. Bu nedenle kaynakların gıda ve enerji üretimi arasında koordineli dağılımı sağlanarak açlık çeken dünyada gıda güvenliği sağlanmalıdır. Bu yılın dikkat çekilen diğer konusu, iklim değişikliğinin tarım yani gıda üretimi üzerine olumsuz etkisidir. Araştırmalara göre, küresel ısınmayla birlikte sayıları artan şiddetli doğal afetler, dünyanın gıda üretimi üzerinde olumsuz etkilerde bulunacaktır. Diğer yandan tarımın küresel sera gazı boşaltımına etkisi vardır. Ayrıca tarımsal üretimde çevreye daha dost üretim yöntemleri kullanılarak, daha fazla insan besleyebilir yani gıda güvenliğini sağlama yanında iklim değişikliğinin olumsuz etkileri de azaltabiliriz. Bunların sağlanması için kısa, orta ve uzun vadeli önlemler birleştirilmelidir. Bu ise, sadece bireysel değil ancak uluslararası toplumun ortak çabalarıyla gerçekleştirilebilir.

İnsanlığın her yıl yapılan Dünya Gıda Günü nedeniyle yapılan acil önlem çağrılarını duyarsız kalmaması, uluslararası örgütlerin iyi niyetli girişimlerinin desteklemesi, açlığın azaltılması ve en fakir ve çok etkilenen kesimlere destek olunması için küresel anlamda koordinasyon ve işbirliğinin sağlanmasıdır.

Bu yılki Dünya Gıda Günü etkinliğimiz İlimiz Gazi İlköğretim okulunda 16.10.2007 tarihinde saat 12.40 da geleceğimizin güvencesi çocuklarla yapılan değişik etkinlik, yarışma ve muhtelif ikramlarla kutlanmıştır. Etkinlik öncesi İl Tarım Müdürlüğü Kontrol Şube Müdürü Cihan EROĞUL konunun önemi hakkında bir açılış konuşması yaptıktan sonra Ziraat Mühendisi Mebrure ERENER ise bir sunum yapmıştır.

8. ORGANİK ÜRÜNLER FUARINDA SAMSUN DAMGASI

Organik Tarım ile ilgili olarak Samsun'da Türkiye'nin hiçbir ilinde olmayan bir yapılanmaya gidilmiştir. Samsun Valisi H. Basri GÜZELOĞLU, Samsun İl Genel Sekreteri Aslan KARANFİL, Ar-Ge Daire Başkanı Abdullah GÖKBİLGİN, Samsun İl Tarım Müdürü Sadullah KİRENCİ fuar açılışına katılarak Organik Tarımın aslında bir yaşam biçimi olduğunu ifade etmişlerdir. Valilik öncülüğünde yapılan bu çalışmada İl Tarım Müdürlüğü Organik Tim elamanları Ziraat Müh. Fadime TURAN ve Ziraat Müh. M. Ali YETGİN, ziyaretçilere İl Müdürlüğümüzün çalışmalarını ve ÇEY şubede hazırlanan basılı yayın, CD ve afişleri sunarak bilgilendirmişlerdir.

Samsun Valiliğinin öncülüğünde, İl Özel İdaresi, Ar-Ge Daire Başkanlığı, Gazi Belediyesi, ECOLAND, Yeşilküre Organik Ürünler şirketi, Ağcagüney Tarımsal Kalkınma Kop., Çarşamba Organik Üreticiler Birliği, EKOSAM, 19 Mayıs Ün. Ekolojik Yaşam Kulübü, Türkiye Sakatlar Derneği Samsun Şubesi, Yüksekayla ve Bağsaray köyleri ile aynı platformu paylaşarak, **Organik Tarımın Güneşi Samsun'dan Doğacak** sloganıyla yola çıkarak ziyaretçilere yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir.

Organik Tarımın Güneşi Samsun'dan Doğacak

BAFRA'DA İYİ TARIM UYGULAMALARINDA HASAT GÜNÜ

İl Tarım Müdürlüğü ve Bafra İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından Bafra'da uygulanan İyi Tarım Uygulamaları çerçevesinde yetiştirilen GLOBALGAP sertifikalı kışlık sebze hasada başlanmasıyla ilgili olarak İl Tarım Müdürü Sadullah KİRENCİ ve Bafra Kaymakamı Ayhan BOYACI'nın katılımlarıyla Bafra ilçesi Fener köyünde hasat günü düzenlenmiştir.

Açılıшта bir konuşma yapan İl Müdürümüz Sadullah KİRENCİ "Ülkemizde, insan sağlığını tehdit eden bir takım hastalıkların kökeninde büyük oranda, tarımsal üretimde kullanılan kimyasallar yattığı pek çok otorite tarafından ifade edilmektedir. 2020 yılında ise 20 milyon insanın kanserle tanışacağı ciddi biçimde dile getirilmektedir. Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalarda özellikle insan ve bitki sağlığı ön plana çıkmaktadır. Bu konu tarımsal dış ticaretimiz de belirleyici bir unsurdur. Zira, çağımızın insanı, önce yaşadığı dünyanın kirlenmemesini,sonrada tükettiği gıdanın kendi sağlığına zarar vermeyecek güvenli gıda olmasını ve son olarak da istenildiğinde tükettiği gıdanın tarladan sofraya geldiği aşamaları yani izlenebilirliğini sağlayacak bir sistem bütünlüğünü daha fazla sorgulamakta bu durum ise, dünya üzerinde bir takım gıda güvenlik sistemlerinin uygulanmasını mecbur kılmaktadır. Biz, Samsun İl Tarım Müdürlüğü olarak, sadece üretmek değil, üretirken de özünde insan sağlığı olduğunu unutmadan çevreyi kirletmeden, üründe ilaç ve gübre kalıntısı bırakmadan, tarladan sofraya sağlıklı gıda üretimini, sağlayacak projeleri Valiliğimizin desteğiyle, İl Özel idaresi finansmanıya 2005 yılından itibaren devreye soktuk.Kışlık sebze yetiştiriciliğinde 2005 yılında Bafra ve Çarşamba İlçelerinde toplam 864 dekada, 2006 yılında yine Çarşamba ve Bafra da 2000 dekada 2007 yılında Bafra da 1100 dekada kışlık sebze üretiminde gıda güvenliğini sağlamaya yönelik, uluslararası geçerliliği olan GlobalGAP Sertifikalı ürün yetiştirmenin temelini atmış bulunmaktayız. 2008 yılında ise Bafra'da 600 dekar Karnabahar, 300 dekarlık alanda Brokkolide İyi Tarım Uygulamaları çerçevesinde GLOBALGAP sertifikalı ürün yetiştiriciliği yapılmıştır" şeklinde seslendi. Ayrıca katılımcılar tarafından kışlık sebze bu üretim sezonunun Bafra ve Türkiye için hayırlı olması temennilerinde bulunuldu. Gün üretim parsellerinin gezilmesiyle son buldu.

MEYVECİLİK GELİŞMEYE DEVAM EDİYOR

İlimizde gelir getiren bir tarımsal ticari faaliyet olarak meyveciliği yaygınlaştırma çalışmaları kapsamında, sulamaya yeni açılan alanlar başta olmak üzere toprak yapısı ve iklim özellikleri dikkate alınarak belli bölgelerde belli ürünlerin yetiştirilmesi amaçlı havzalar oluşturma çalışmalarımız tamamlanmıştır. Oluşturulan bu havzalarda belli ürünlere yönelik olarak düzenlenen proje kapsamında çiftçilerimizden gelen talepler dikkate alınmakta, konu uzmanı personelimizle çiftçilerimizin arazileri incelenerek proje kapsamında uygun olup olmadığına karar verilmektedir. Sonuçta ilimizde meyve yetiştirilecek olan alanlardan gelen talepler ve il müdürlüğümüzün tarım stratejisi doğrultusundaki öngörülerine göre “çiftçi, alan ve meyve çeşidi tespitleri” yapılmaktadır.

Yapılan bu çalışmalar doğrultusunda 2003 yılından 2008 yıl sonuna bugüne kadar 1.411.775 TL karşılığında 3.840 da alanda 348.000 adet meyve fidanı çiftçilerimize teslim edilmiştir. 2009 yılı ilkbahar döneminde dikilecek olan 383.000 TL bedelli ve 557 da alan kaplayacak olan 55.400 bodur elma, 5.600 bodur kiraz, 1.530 kiraz, 3.150 kivi ve 7.680 yarı bodur elma fidanları ise bu hafta içerisinde proje kapsamında başvurusu olan ve değerlendirme sonucunda uygun bulunan çiftçilerimize teslim edilmiştir.

Meyve fidanlarının ilçelere dağıtımı konusunda İl Müdürü Sadullah KİRENCİ “İlimiz tarımında yeni açılımlar oluşturmak, çiftçilerimizin gelir düzeyini yükseltmek, tarımsal ürün çeşitliliğini artırmak amacıyla uygulamaya koymuş olduğumuz projelerin başında gelen Meyveciliği Geliştirme Projemize büyük önem vermekteyiz. Ürünlerini almaya başlamakla birlikte özellikle meyveciliğin ilimizde yaygınlaşması yönündeki etkisi daha fazla olmaktadır. Bugün ilimizde her geçen gün meyvecilik alanları genişlemekte, yeni talepler her geçen gün artmaktadır. Yapmış olduğumuz çalışmanın olumlu etkisini görmekle bizler de yeni çalışmalar yapmak için kendimizde güç bulmaktayız. Bu nedenle projelerimizin gerçekleşmesinde bizlere katkısını esirgemeyen başta Sayın Valimiz Hasan Basri GÜZELOĞLU olmak üzere İl Özel İdaresi ve İl Encümenine teşekkür ediyoruz.” demiştir.

ORGANİK TARIMCILARA GÜBRE DESTEĞİ

Konvansiyonel tarımda kullanılan kimyasalların çevreye ve insan sağlığına zararları oldukça, insanlar sağlıklı ürün arayışına girmişlerdir. Gıda güvenliğine yönelik yaşanan tereddütler, insan sağlığı konusundaki düşünceler organik ürünlere olan talebi gün geçtikçe artırmaktadır.

Bu kapsamda ilimizde 1985 yılında Terme'nin Çamlıca köyünde 10-15 kişiyle başlayan organik tarım faaliyetlerinin ülkemizde organik tarımla anılan bir şehir olarak anılması amacıyla çiftçilerimize çeşitli destekler yapılmaktadır.

2006 yılından beri; organik tarım faaliyetlerinde bulunan Terme Organik Fındık Tarım Üreticileri Birlik Üyeleri, Çarşamba Fındık Üreticileri Birlik Üyeleri ve Organik Köy Projesi uygulanan Yukarı Aksu Köyü çiftçilerine organik gübre verilmiştir.

2008 yılında Samsun İl Tarım Müdürlüğü tarafından il Özel İdaresi finansman kaynaklı 53.075 TL tutarında İlkbahar döneminde 63 ton, sonbahar döneminde de 62 ton olmak üzere toplam 125 ton organik gübre dağıtımı gerçekleştirilmiş olacaktır. İl Müdürlüğümüzce uygulanmakta olan Organik Köy Projesi olan Yukarı Aksu köyümüzde sertifikalandırılan 26 çiftçiye 21.575 kg ve Çarşamba Organik Fındık Üreticileri Birliği Üyesi olan 145 adet çiftçiye 30.800 kg ve ilimizdeki diğer 17 çiftçiye 9.625 kg organik gübre dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Organik Tarım, Doğa ile Uyumlu Bir Üretim Şeklidir.

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNDE REÇETELİ SATIŞ BAŞLIYOR

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de insan hakları ve sağlığı, hayvan hakları ve sağlığı, çevre bilinci, yükselen değerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkeler, uluslararası topluluklar ve kurumlar bu doğrultuda çalışmalarını sürdürmekte, yasalar çıkartmakta ve stratejiler belirlemektedir.

Ülkemizin genel ekonomisinde ve ihracatımızda tarımsal üretim oldukça önem arz etmektedir. İhracatta uluslararası rekabetin çok acımasızca ve hassas dengeler üzerinde seyretmesi, bizleri daha kaliteli ve sağlıklı ürünler üretmeye zorlamaktadır. Bu nedenlerden dolayı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarladan sofraya sağlıklı gıda sloganından hareketle bir dizi yaptırımlar ve tedbirler geliştirmektedir. Bu tedbirler doğrultusunda daha önceden İlimizde bulunan Tarım ilacı toptancıları ve bayilerinde satılan ilaçların kayıt altına alınması ile ilgili barkot programına geçilmiştir. Ayrıca Organik Tarım, İyi tarım uygulamaları, Entegre mücadele metotları, Bitkisel üretimde kullanılan kimyasalların kayıt altına alınması gibi çalışmaların yanı sıra, eş zamanlı ve bir birini destekleyici olarak “Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Taslağı “ hazırlamıştır. Bu yönetmelik gereği 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren bitki koruma ürünleri Bakanlıktan reçete yazma yetki belgesi almış olan kişilerin yazacak olduğu reçeteler ile satılacaktır. Bu nedenle İl ve İlçe Müdürlüğümüz bünyesinde çalışan Bitki Koruma hizmetlerinde görevli Ziraat Mühendisleri ve Sözleşmeli Ziraat Mühendislerine 29-31 Aralık 2008 tarihinde bir eğitim programı düzenlemiştir. Bu eğitim sonunda başarılı olanlara reçete yazma yetkisi verilmiştir. Yönetmeliğin çıkıp yasallaşması ile birlikte bayilerimiz reçetesiz ilaç satamayacaklar, üreticilerimiz de reçeteli olarak daha kontrollü tarım ilacı kullanacaklarından halkımızın daha güvenli gıda tüketmesi doğrultusunda bir adım daha atılmış olacaktır.

PEPİNO YETİŞTİRİCİLİĞİ TARLA GÜNÜ DÜZENLENDİ

İl Tarım Müdürlüğü ve Terme İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından organize edilen Pepino Yetiştiriciliği Demonstrasyonu Tarla Günü, İl Tarım Müdürü Sadullah KİRENCİ ve Terme Kaymakamı Ali İhsan SU'nun katılımıyla Terme Emiryusuf köyünde yapıldı. İl Tarım Müdürlüğü olarak Terme ilçesinde 2 köyde (Emiryusuf, Sarayköy) 2 da alanda "Pepino Yetiştiriciliği Demonstrasyonu" kuruldu. Daha önceki yıllarda bölgemizde değişik çiftçiler tarafından küçük alanlarda yetiştiriciliği yapılan pepino (Bu rakam 2008 yılı için ilimiz sınırlarında Bafra, 19 Mayıs, Çarşamba ve Terme'de toplam 50 da'lık alandır) bitkisiyle ilgili İl Tarım Müdürlüğü olarak da yetiştiriciliğinin yapılarak ürünle ilgili hem yetiştiricilik hem de verim üzerinde gözlemlerde bulunmak üzere bu demonstrasyon yapıldı. Demonstrasyonda kullanılan fide,damlama sistemi boruları,askı sistemleri (demir, galvanizli tel) İl Tarım Müdürlüğü tarafından temin edildi. Tarla gününün yapıldığı Terme ilçesi Emiryusuf köyünden Turgut PÜRTÜL pepino fidelerini 07 Haziran 2008 tarihinde yerlerine dikmiştir. Pepino yerine dekarda 4 ton yanmış hayvan gübresiyle gübrelenmiştir. Ayrıca üretim esnasında tarlanın ot alma işlemi ve budama ve askıya alma işlemleri yapılmıştır. Hasat Eylül ilk haftası olmuş ve birinci hasatta dekarda 470 kg alınmıştır. Sezon sonu beklenen verim 2.5 ton/da'dır. Genel olarak verimde bu yıl genel düşmeler olmuştur. Bunda havaların 30 derecenin üzerinde sıcak gitmesi döllenme sorunlarını ortaya çıkarmıştır. Pepino yetiştiriciliği gelecek yıllarda üreticilerin ilk yıl hariç diğer yıllar fidesini kendisinin tedarik etmesi ayrıca hasat sonrası satışının sağlanması için iç ve dış piyasa şartlarının oluşması sözleşmeli üretim modeli gibi bir modelle üretimin sağlanması ile üretiminin yapılması daha karlı olacağı kanaati oluşmuştur. Tarla günü pepino bahçesinin gezilmesiyle son bulmuştur.

SERTİFİKALI PATATES TOHURLUĞU TARLA GÜNÜ

Bitkisel üretimde yüksek verim elde edebilmek için en önemli etkenlerden bir tanesi kullanılan tohumluktur. Kaliteli, çimlenme kabiliyeti yüksek, hastalıklardan ve yabancı otlardan arı, ismine doğru ve piyasanın talep ettiği çeşitlere ait tohumlukları kullanmak, verimde %20–30’a varan oranlarda artış sağlamaktadır. Kaliteli tohumluk verim artışı yanında hastalıksız ve üstün vasıflı olduğu için ilaçlama, sulama, gübreleme gibi kültürel önlemlerden de azami istifadeyi ve tasarrufu sağlar.

İlimizde sertifikalı tohumluk üreten kişi sayısı ve üretim miktarı her geçen yıl daha da artmakta, böylece yeni bir üretim şekli ve gelir kaynağı oluşturulurken, çiftçimizin de sertifikalı tohumluk ihtiyacı karşılanmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle İlimizde ilk defa 2006 yılı üretim sezonunda uygulanan “Sertifikalı Patates Tohumluğu Üretimi Projesi” 2008 yılında da programa alınarak uygulanmaya başlanmıştır. İl Özel İdare Müdürlüğü tarafından 11.000 YTL karşılığında 5500 kg Granola çeşidi patates tohumluğu alımı yapılmış olup Ladik ilçesinde ekimi gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında toplam ekiliş 22 dekadır ve dönüme 250 kg tohumluk kullanılmış olup, ortalama dekara 3.000 kg verim beklenmektedir. Elde edilecek tohumluklarla ilçede yapılacak olan patates yetiştiriciliğinin gereksinimi olan tohumluk karşılanacaktır. Böylece ülkemizde yayılma eğilimi görülen ancak ilimizde henüz görülmeyen Patates Siğili Hastalığına karşı temiz tohumluk kullanımına katkı sağlanacaktır. Ladik ilçesinde Kenan ERTURAN’a ait tarlada tarla günü gerçekleştirilmiştir. Yapılan tarla gününe Ladik İlçe Kaymakamı Fatih GÜL, İl Müdürümüz Sadullah KİRENCİ, Ladik çevresi İlçe Tarım Müdürleri, Ladik İlçesi Kamu ve Sivil toplum temsilcileri ve çiftçiler katılmıştır. Tarla gününde tarla sahibi Kenan ERTURAN ile İl Tarım Müdürü Sadullah KİRENCİ konuyla ilgili birer konuşma yapmıştır. İl Müdürümüz yaptığı konuşmada “İl Özel İdare finansmanı ile gerçekleştirilen sertifikalı patates tohumluğu yetiştiriciliğinde önemli bir noktaya gelmiş bulunmaktayız. Bundan sonra çiftçilerimiz arasında sertifikalı tohumluk kullanımını yaygınlaştırmak temel amacımız olacaktır.” demiştir.

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI HİBE SÖZLEŞMESİ İMZALANDI

2008 yılı Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında Makine ve Ekipman alımları desteklenmesi programı çerçevesinde ilimize tahsis edilen 1.400.000 YTL'nin Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos ayları olmak üzere 4'e bölünerek başvuruların alınması ve aylık değerlendirmelerin yapılarak uygun bulunanlar ile hibe sözleşmesi imzalanması gerekmekte olup dört aylık dönemde talep 739 adet başvuru yapılmış olup talep edilen hibe miktarı 4.038.560 TL'dir. Hibe miktarının kullandırılmasında uygulama rehberi, ilçelerimizin müracaatları ve ilçelerin tarım deseni ve potansiyelleri dikkate alınarak değerlendirilme sonuçlandırılmıştır.

Mayıs ayında 69 çiftçi, Haziran ayında 109, Temmuz ayında 75 adet çiftçi ve Ağustos ayında 122 çiftçi ile hibe sözleşmesi imzalamaya hak kazanmış olup, İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda düzenlenen bir törenle İl Müdürümüz Sadullah KİRENCİ'nin de katılımı ile sözleşmeler imzalanmış olup, bu şekilde ilimize tahsis edilen 1.400.000 TL'nin tamamı kullandırılmış olacaktır.

Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos ayı müracaatları dikkate alınarak 8 adet basınçlı sulama, 11 adet otomatik sap toplamalı saman makinesi, 26 adet süt sağım ünitesi, 18 adet lazerli tesviye makinesi, 63 adet çayır ve yonca biçme makinesi, 15 adet balyalama makinesi, 51 adet slaj makinesi, 1 adet hareketli yem karma ve dağıtma makinesi, 1 adet soğuk hava tesisatlı taşıt, 1 adet mısır hasat tablası, 97 adet pülverizatör ve 83 adet bahçe el traktörü olmak üzere toplam 375 adet makine ve ekipmana %50 hibe desteği verilmiş olacaktır.

KENEVİR KONULU HİZMETİÇİ EĞİTİM TOPLANTISI

İl Müdürlüğümüzde görev yapan ve keşiflerde görev alan Ziraat Mühendislerine yönelik olarak Kenevirin teşhis edilmesi konulu hizmetiçi eğitim çalışması yapılmıştır. Eğitimin açılış konuşmasını yapan İl Tarım Müdürümüz Sadullah KİRENCİ “Kenevir bitkisinin genel ekiliş maksatlarının lif ve yağ amaçlı olmakla birlikte, bu bitkinin aynı zamanda esrarın ana maddesi olan preperatları da ihtiva etmesi nedeniyle, ayrıca esrar amaçlı da üretiminin yapılması yönüyle de narkotik bakımdan önemini korumaktadır. Kültür keneviri Dünya’da başlıca Rusya, Çin, Romanya, Hindistan, Macaristan, İtalya ve İspanya’da önemli miktarda üretilmektedir. Ancak, günümüzde sentetik lif üretimi nedeniyle kenevir ekilişleri belirgin bir şekilde azalmıştır.

Keza ülkemizde olduğu gibi ilimizde lif ve kenevir ekilişinin yapıldığı Vezirköprü ilçesinde de kenevir ekilişleri son 7 yılda %92 oranında azalmıştır. Örneğin 2002 yılında 2736 dekar olan ilimiz kenevir ekilişleri 2008 yılı itibarıyla 264 dekara kadar gerilemiştir. Bununla birlikte uyuşturucu kaynağı olması bakımından dünyada ve Türkiye’de narkotik yönden çok önemli bitkidir. Esrar amaçlı kenevir üretimi tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de yasaklanmıştır.

Toplantıda Kenevirle ilgili adli konularda ve kenevir operasyonlarında ziraat mühendisi arkadaşlarımızın bilirkişi olarak sağlıklı rapor düzenlemeleri için her şeyden önce bu bitkinin morfolojik olarak tanınması ve bu espri içersinde ekiliş amacının belirlenmesi hukuksal açıdan olduğu kadar kurumsal imajımız bakımından da önemlidir. Bu bakımdan ilk defa İl Müdürlüğümüz personeli aracılığıyla düzenlenen bu Hizmet İçi Eğitim Toplantısını anlamlı buluyorum. Hayırlara vesile olmasını diliyor, istifade edeceğinizi umuyorum.” demiştir.

İYİ TARIM UYGULAMALARI DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

Bafra Sebze Üreticileri Birliğinin ev sahipliğinde gerçekleştirilen değerlendirme ve strateji belirleme toplantısında, açılış konuşmasını yapan Birlik Başkanı Mehmet BİLGİÇ, 2005 yılında ilk defa uygulamaya konulan GlobalGAP Sertifikalı Kışlık Sebze Üretimi Projesi çerçevesinde bugün geldikleri noktada 410 üye sayısı ile 29 köyde güvenli gıda üretim çalışmalarının devam ettiğini, İl Özel İdaresinin hibrit fide alımlarında bugüne kadar sağladığı parasal desteğin yanında, 2008 yılında satın alınarak birlik tüzel kişiliğine devredilen Tohum Atma Makinesi ve Karton Kesme Makinesi için toplam 366.800 TL’lık bir maliyetin söz konusu olduğunu, bu nedenle kamu kaynaklarının verimli ve rasyonel kullanılması için her iki makine içinin konuşlandırıldığını, 2009 yılında üyelere hizmet verebileceklerini ifade etti. Birlik Başkanı Mehmet BİLGİÇ, **“2009 yılını atılım ve açılım yılı”** ilan ettiklerini söyledi.

Akabinde söz alan İlçe Tarım Müdürü Ahmet DURSUN, yapılan yasal düzenlemelerle başta reçete sistemi ve kayıt-kimlik sistemi olmak üzere, gıda güvenliği ve izlenebilirlik konularının bir zorunluluk haline geldiğini, bu süreçte hazırlıksız yakalanmamak için sürdürdükleri projeye 2009 yılında ve sonrasında kararlılıkla devam edeceklerini, başta Samsun Valiliği ve İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği olmak üzere, Bafra Kaymakamlığına, İl Tarım Müdürlüğünün kıymetli yönetim kadrosuna, ve İl/İlçe proje ekibine, Birlik Yönetimi ve üyelerine minnet ve şükran borçlu olduklarını belirtti.

Program kapsamında slayt sunusu yapan Ziraat Mühendisi Mustafa Rasi UYSAL, Bafra ilçesinin Çukurova’dan sonra Türkiye’nin ikinci büyük ovası olduğunu, yaklaşık 150.000 dekar sulanan alanda düzenli olarak sebze yetiştiriciliği yapıldığını, Bafra’nın ülke tarımında markalaşma yolunda hızla ilerlediğini, gerek iç pazara yönelik gerekse ihracat kalitesinde kalıntısız sebze ürettiklerini söyledi. Ayrıca, **“Yeşil Devrim”** olarak ta bilinen 1970’li yıllarda neredeyse pik yapan tarım kimyasalları kullanımının, menfi sonuçlarının günümüzde ortaya çıktığını, kimyasal ajanlardan kaynaklanan insan sağlığı sorunlarının sıklaştığını, ayrıca tarım-çevre ilişkileri yönünden de İyi Tarım Uygulamalarının sosyal ve ekonomik yönden en iyi reçete olduğunu ifade etti. Avrupa kaynaklı EurepGAP Protokolü ve sertifikasının bugün için 85 ülkede uygulandığını ve bu nedenle küresel anlamda akredite olduğu için, 2007 yılı Eylül ayından itibaren GlobalGAP Sertifikası adını aldığını ifade etti.

GlobalGAP Sertifikalı İyi Tarım Uygulamaları için 2009 yılında, İl Özel İdaresi Genel sekreterliği’nin 100.000 TL kaynak ayırdığını, 2009 yılında sertifika kapsamında beyan edilecek ürünlerin işletmedeki tüm ürünleri ve bütün yılı kapsayacağını, böylece projeli işletmelerde, gıda güvenliği, izlenebilirlik ve tarım-çevre ilişkilerinde alan hakimiyetini kuracaklarını, ilk defa 2009 yılında tüketici odaklı tanıtım etkinlikleri için 25.000 TL’lık bir kaynak harcanması düşünülmektedir. **İyi Tarım Uygulamaları için bugüne kadar sağlanan İl Özel İdaresi katkısı toplam olarak 849.000 TL’dir. Sertifikalandırılan toplam alan ise 4.914 dekadır. Makine alımları ile birlikte Bafra Sebze Üreticileri Birliği tüzel kişiliği için yapılan harcama toplamı 1.208.000 TL’dir.**

34 Birlik üretici üyesinin katıldığı program akışı içerisinde, bitki koruma ürünlerinde reçete sistemi ile diğer mevzuat düzenlemeleri konusunda söz alan Ziraat Mühendisleri Nevzat ÖZCAN ve Fatih ÖGÜTÇÜ kısa bilgilendirme sunusu yaptılar.

Toplantıya yönelik bir açıklama yapan İl Tarım Müdürü Sadullah KİRENCİ ise **“İyi Tarım Uygulamaları konusunda sağladığımız gelişmeler doğru yolda olduğumuzu ve iyi bir iş yaptığımızın göstergesidir. 2009 yılının gıda güvenliği ile ilgili hassasiyetleri üst seviyede hissedeceğimiz bir yıl, İyi Tarım devletin de milletin de gündemindedir.”** dedi.

BİÇERDÖVER KURSLARI

Samsun İlinde 139.000 hektar hububat ekiliş alanı olup, bu alanın 90.000 hektarlık kısmı biçerdöverle hasat edilmektedir. 2000 yılına kadar ilimizde %2-3 civarında olan dane kaybı İl Müdürlüğümüz tarafından açılan Biçerdöver Operatörü Yetiştirme Kursları ve sıkı denetimler neticesinde 2008 yılında dane kaybı %1.38 olarak gerçekleşmiştir.

Sadece 2008 yılında ilimizin Türkiye ekonomisine maddi katkısı yasal sınır olan %3 dane kaybına göre **3.763.000 TL** olmuş, 7200 ton buğday yere değil üreticilerin ambarlarına girmiştir. Bafra ilçemizin hububat ekiliş alanı yaklaşık olarak 22.000 hektar olup üretim 120.000 ton civarındadır. Biçerdöverle biçilen alanda %3 olan yasal sınıra göre 1620 ton hububat dane kaybı olarak yere değil üreticilerimizin ambarlarına girmiş dolayısı ile Bafra ilçemizde ilimiz ekonomisine **810.000 TL** katkıda bulunmuştur.

Dane kaybının daha da aşağılara çekilmesi milli ekonomiye daha fazla katkı anlamına gelmektedir. Bunun içinde sürücülerimizin belgeli ve teknik bilgilere sahip olmaları gerekir. İl Müdürlüğü olarak açtığımız ve 14 iş günü süren 'Biçerdöver Operatörleri Yetiştirme Kurslarında bu eğitimlerin hepsi verilmekte ve belge almaları sağlanmaktadır.

İlimizde yaklaşık olarak 300 biçerdöver bulunmaktadır, bu biçerdöverlerin yaklaşık 210 adedi Bafra ilçemizedir. Biçerdöverlerin hızlı bir şekilde el değiştirmesi, çoğunun il dışında çalışması ve yurtdışına (Rusya) çıkacak olanların da belgeli olması istendiğinden operatör ihtiyacını doğurmakta bunun sonucu olarak ta İl Müdürlüğümüz bu ihtiyaca cevap verebilmek için 2001-2008 yılları arasın da Bafra ilçemizde 310 kişi İl toplamında ise 368 kişi Biçerdöver Operatörü Belgesi sahibi yapılmıştır.

Kurs sertifika dağıtım töreninde bir konuşma yapan İl Müdürü Sadullah KİRENCİ "Bu yılın ilk kursu her zaman olduğu gibi yine Bafra İlçemizde 5 Şubatta açılmış ve 24 Şubat tarihinde yapılan sınavla 19 operatör adayımız eğitimden geçirilerek belge sahibi yapılmıştır. Kurslarımızı talebe göre sıraladığımızdan 2 Mart yani bugün Vezirköprü'de, 23 Mart'ta tekrar Bafra'da ve 10 Nisan'da Terme ilçemizde kurs taleplerini yerine getirmeye çalışacağız." dedi.

ÖRNEK KOOPERATİF PROJELERİMİZE İLGİ

Yozgat İl Tarım Müdürlüğü Destekleme Şube Müdürü Halil KARATEKİN ile Destekleme Şubesinde görevli Mühendisler Metin KARASU ve Haydar KUTSAL Yozgat ilinde uygulanacak olan kooperatif projeleri ile ilgili örnek teşkil etmesi amacı ile, 2006 yılı mali programından toplu üretim üniteleri şeklinde uygulanan Ortaklar Mülkiyetinde 200 başlık (50X4 Baş/Aile) Damızlık Sığır Yetiştiriciliği Projesi'ni yerinde görmek üzere S.S. Kurupelit ve Altınkum Beldeleri ile Aksu ve Yukarıaksu Köyleri TKK'nin Altınkum Beldesi İncesu mahallesinde bulunan 500 baş sağmal kapasiteli işletmeyi ziyaret ettiler. Uygulanan proje ve işletme hakkında İl Müdürlüğümüz yetkilileri ve Kooperatif Yönetimince Yozgat Tarım İl Müdürlüğü yetkililerine teknik ve idari bilgiler verildi.

Toplu üretim üniteleri şeklinde planlanarak uygulamaya konan ve işletmeye devam eden proje 2007 yılı başlarında faaliyete geçmiş olup, proje kapsamında hayvan barınakları, su deposu, sağım ünitesi, işletme binası, silaj depoları, gübre çukurları kaba-kesif yem deposu ile lojman ve bakıcı odaları yaptırılmış, 5 tonluk süt tankı ve grubu ile yem kırma ve silaj makinaları alınmış ve bunlar için 833.000 TL, Holstein ırkı Mavi Sertifika Belgeli canlı demirbaş için 793.200 TL ve işletme kredisi olarak da 30.000 TL olmak üzere toplam 1.656.200 TL devlet kredisi kullanılmıştır.

Personel Hareketleri

İbrahim SARCAN

Personel Şefi

Adı Soyadı	Ünvanı	Eski Görev Yeri	Yeni Görev Yeri
Hidayet TAN	Mühendis	Samsun Zirai Karantina Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü
Musa ŞANLI	Mühendis	Samsun Kavak İlçe Tarım Müdürlüğü	Samsun İlkadım İlçe Tarım Müdürlüğü
Fatma YEŞİLYURT	Mühendis	Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun Atakum İlçe Tarım Müdürlüğü
Habib MURUZ	Veteriner Hekim	Trabzon Çarşıbaşı İlçe Tarım Müdürlüğü	Samsun Terme İlçe Tarım Müdürlüğü
Ramazan HORASAN	Veteriner Hekim	Ordu Çaybaşı İlçe Tarım Müdürlüğü	Samsun Canik İlçe Tarım Müdürlüğü
Hatice PARLAYAN	Tekniker	Samsun Balıca Sigara Fabrikası Müdürlüğü	Samsun Bafra İlçe Tarım Müdürlüğü
Fatih BAYRAK	Tekniker	Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun Canik İlçe Tarım Müdürlüğü
Mehmet KARAYLIOĞLU	Tekniker	Samsun Balıca Sigara Fabrikası Müdürlüğü	Samsun Yakakent İlçe Tarım Müdürlüğü
Durmuş UZUN	Veteriner Sağlık Teknisyeni	Samsun Salıpazarı İlçe Tarım Müdürlüğü	Samsun Terme İlçe Tarım Müdürlüğü
Yılmaz ŞEN	Veteriner Sağlık Teknisyeni	Hatay Cilvegözü Tahaffuzhane Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü
Duygu GÜNAKIN	Ev Ekonomisi Teknisyeni	Samsun Kavak İlçe Tarım Müdürlüğü	Ankara İl Tarım Müdürlüğü
Levent DEMİR	Teknisyen	Samsun Türktelekom A.Ş. Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü
Mithat BAYRAKOĞLU	Güvenlik Görevlisi	Rize İkizdere HES İşletme Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü
Erkan KEMENT	Memur	Samsun Müftülüğü	Samsun Kavak İlçe Tarım Müdürlüğü
Asuman AYYILDIZ	Memur	Samsun Gümrük Muhafaza Başmüdürlüğü	Samsun Tekkeköy İlçe Tarım Müdürlüğü
Ayşegül SEKBAN AKIN	Memur	Samsun Bafra Telekom Müdürlüğü	Samsun Bafra İlçe Tarım Müdürlüğü
Yaşar BEŞLİOĞLU	İşçi	Samsun Ayvacık İlçe Tarım Müdürlüğü	Samsun Tekkeköy İlçe Tarım Müdürlüğü
Okay ÖZCAN	İşçi	Samsun Balıca Sigara Fabrikası Müdürlüğü	Samsun Bafra İlçe Tarım Müdürlüğü
Gürsel YILDIZ	İşçi	Samsun Balıca Sigara Fabrikası Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü
Hadi KAYA	İşçi	Samsun Balıca Sigara Fabrikası Müdürlüğü	Samsun Ondokuzmayıs İlçe Tarım Müdürlüğü
Osman ŞEKER	İşçi	Samsun Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü

**Yaşam her gün ve her yerde yeniden başlar.
Yeni atanan arkadaşlarımıza başarı ve esenlikler dileriz.**

YEDİĞİNE İÇTİĞİNE
DİKKAT ET
GÜVENİLİR GIDA
TÜKET

	Güvenilir gıda, etiketli ve ambalajlı olmalıdır.
	Güvenilir gıda, muhafaza ve satış kurallarına uygun olmalıdır.
	Güvenilir gıda, son tüketim tarihi geçmemiş olmalıdır.
	Güvenilir gıda, gereği gibi hazırlanan ve korunandır.
	Güvenilir gıda, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan izin belgesi olan, fiziksel, kimyasal ve biyolojik riskleri taşımayandır.